

Списание за екология и горско стопанство ◆ 3 лв.

ГОРА

5/2018

STIHL®

www.stihl.bg

9 770861 757009

www.gorabg-magazine.info

STIHL®

РАБОТА С ГОЛЯМ ОБХВАТ НА ДЕЙСТВИЕ

С комфортните моторни пръскачки STIHL SR 430 и SR 450

Носените на гръб, моторни пръскачки STIHL SR 430 и SR 450 се отличават с лесно управление, бързо стартиране и много голям обхват на действие (до 14,5 м) и са подходящи за използване при борба с вредителите за разпръскване на препарали за растителна защита на обширни площи с насаждения, както и при овлажняване на локални пожари. С комфортно оборудване за ефективна работа с минимално усилие. Моделът STIHL SR 450 има допълнително вградена функция за разпражаване и разпръскване на гранули благодарение на механиката 2 в 1.

Само при дилърите на STIHL:

www.stihl.bg

Издание на Изпълнителната агенция по горите

Похвално!

От няколко години горската педагогика вече стана част от политиката в областта на горите. Провеждат се обучения в различни части на страната, стана и учебна дисциплина в Лесотехническия университет.

Преди доста време в университетите, тогава висши училища, се изучаваше извънфакултативно педагогика и психология с цел придобилите тези знания да стават учители. Сега идеята е да се образова обществеността. Чрез децата, които един ден ще станат родители и ще предадат наученото на своите деца, а те на своите. За да се изгради и утвърди в нацията едно градивно отношение към гората и природата, така както е в държавите от Европейския съюз. В Полша например на територията на всяко регионално управление по горите има зелено училище с дендрарии, зали за обучение и сбирки от растения и животни. Да не говорим за Австрия, Финландия, Дания и други страни, в които горската педагогика е част от националната образователна система.

Тази пролет похвально и повсеместно се проведоха срещи с познателна и информационна стойност с деца от различни възрастови групи. Емоциите и наученото те „занесаха“ в своите семейства. Равносметката е, че за няколко месеца хиляди българи се докоснаха до познание как се създава и отглежда гора и застанаха по-близо до разбирането защо да пазим и създаваме живота и зеленото богатство на нашата китна страна.

Редакционен съвет:

Председател:

д-р инж. ЦЕНКО ЦЕНОВ

Членове:

инж. ДИМИТЪР БЪРДАРОВ

инж. ВАЛЕНТИН ЧАМБОВ

проф. д-р ИВАН ПАЛИГОРОВ

д-р инж. ГЕОРГИ ГОГУШЕВ

доц. д-р ГЕОРГИ КОСТОВ

доц. д-р ЗДРАВКО СТАЛЕВ

Главен редактор:

инж. БОРИС ГОСПОДИНОВ

boris@iag.bg

bbgospod@yahoo.com

Редактори:

СВЕТЛНА БЪНЗАРОВА

banzarova@abv.bg

(водещ на броя)

ЖЕНА СТОИЛОВА

zhenia.stoilova@gmail.com

Технически редактор:

инж. ВАНИЯ КИСЬОВА-ИЛИЕВА

vaniakisiova@abv.bg

Дизайн и предпечат:

ТЕМЕНУЖКА МАРКОВА

nushkamarkova@abv.bg

Фоторепортър:

ЙОРДАН ДАМЯНОВ

jordan.damianov@abv.bg

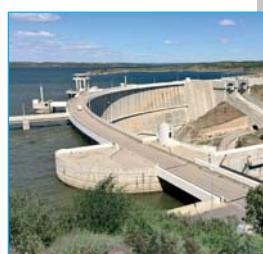
2

Представяме: Инж. Веселин Найденов -
носител на званието „Лесовъд на годината“ за 2017 г.:
Гората е моят живот

7

Висше образование: На добър час, абсолвенти!

8

Изложени: Технологии, материали и дизайн
от бъдещето показаха „Техномебел“ и „Светът на мебелите“

10

Академично слово на д-р инж. Меглена Плугчиева
по случай удостояването ѝ
с почетното научно звание „Доктор хонорис кауза“

Състезания: Надпреварата по горски многобой открии изявени таланти

16

Възстановяване на горите в България: Проблеми
на тополовото стопанство през последните две десетилетия

Възобновяема енергия: Ландшафт и инсталации за възобновяема енергия - новата реалност?

17

Фестивали: В прегърдката наstrandжанска зеленика

19

Отзвук от Седмицата на гората 2018 г.

22

Сдружение „Клуб „Fortuna“ в Балчик

25

Юбилей: Проф. Евгени Димитров на 85 години

26

Гост на редакцията: Калин Христов:
Когато човек засажда дръвче, се чувства удовлетворен

III

Обичам България: Бъдеще за народа, който има памет

На корицата

Снимка Йордан ДАМЯНОВ

CONTENTS

- 2 „Gora“ presents: Eng. Veselin Naidenov - a winner of the title „Forester of the year“ for 2017: The forest is my life
- 7 Higher education: Good luck, graduating students!
- 8 Exhibitions: Technology, materials and design from the future showed „Technomebel“ and „The world of the furniture“
- 10 Academic speech of dr. eng. Meglena Plugchieva on the occasion of her honoring with the honorary scientific title „Doctor honoris causa“
- 14 Competitions: The forest contest stood out prominent talents
- 16 Forest recovery in Bulgaria: Problems of poplar farming over the past two decades
- 17 Renewable energy: Landscape and renewable energy installations - the new reality?
- 19 Festivals: In the embrace of the Strandza ponticum
- 20 Response of the „Forest week“ 2018
- 22 „Club „Fortuna“ in Balchik
- 25 Jubilee: Prof. Evgeni Dimitrov at the age of 85
- 26 Guest of the editorial office: When someone planted a tree, he feels satisfied
- III I love Bulgaria: Future for the nation that has memory

Представяме

Инж. Веселин НАЙДЕНОВ - носител на званието „Лесовъд на годината“ за 2017 г.

Гората е моят живот

Трябва ли да се случи беда, за да научат хората твоето име? В случая с инж. Найденов отговорът би могъл да бъде и „не“, защото той винаги работи със сърце и професионализъм, но тъй като едно природно изпитание белязва събдата на този малък лесовъд, можем да отговорим и положително. Защото високото отличие „Лесовъд на годината“ за 2017 г. той получава за приноса си в преодоляването на последствията от природното бедствие, сполучило горите на Смолянска и Кърджалийска област преди три години. Инж. Найденов е началник на Горскостопанския участък - Неделино, един от трите на Държавното горско стопанство - Златоград. Участъкът е най-малкият в стопанството, но е с най-високата степен на засегнати от снеговал и снеголома площи. И ако гората няма късмет след безпрецедентното природно посегателство, то участъкът извади късмет с лесовъда, който го ръководи.

Няма по-вълнуваща картина от възстановявящата се гора, макар и не такава, каквато я помним. И не такава, каквато я замисляха лесовъдите от поколението, на чиито плещи през 60-те, 70-те и 80-те години на XX в. се положи колкото благородна, толкова и тежка задача да облекат напълно оголелите склонове в района със зелена носия.

Моля, не пропускайте крамката история, която ще ви разкажем за горските масиви на днешното ДГС - Златоград. Тя обяснява много. За горите в района на Централните Родопи, които обхващат Смолянското и Златоградското административно лесничейство, сведения почерпихме от записките на лесничия Петко Д. Петков.

Преди 1934 г. той определя състоянието на Златоградския район, чийто общ горски фонд тогава съставлява близо 20 000 ха, като лошо. По времето, кое то

описва, в района на Златоград има само една държавна гора, останалото са „балтальци“. Насажденията са силно закелявани, изредени, в по-голямата си част на не повече от 30 години. А околните терени са стръмни, със силно ерозирали склонове. Защо се стига дотук? За да се осигурява пашата на развитото тук овцевъдство, горите са изкоренявани и опожарявани. Същото се прави и за да се освободят площите за тютюнопроизводство. Факт е, че природната стихия не е причина, а следствие на неразумното отношение, защото самото население „стопява“ своите гори и ерозията по почвата оголва зъбите си. Още в началото на ХХ в. ерозионните процеси в Златоградско са вече силно изразени. През 1934 г. със заповед на Министерството на земеделието и държавните имоти Златоград е обявен за окolia с площ 556 000 декара. Горската площ, с различна собственост, е 186 050 гка - 33 % от окolia. На следващата година в града се открива първото административно лесничество с права, делегирани му от смолянския администраторски лесничей Цвятко Таслаков. Не са много залесителните мероприятия на малото лесничество. След национализацията, чак през 1956 г. е изработен първият лесоустройствен проект на стопанството, кое то се нарича „Маданско“, тъй като Мадан става центърът на оклийския град. През 1970 г. се извършва второто лесоустройство на горите и приемият план е за ГС - Златоград, с три участъка - Златоград, Неделино и Мадан. В този план откриваме мащаба на големите залесявания, осигурявани от държавата, през 70-те и 80-те години на миналия век - по 12 000 -13 000 гка годишно. Разбира се, целта е да се спре ерозията, да се залесят водосборите на най-страшните поройни реки. И това е сторено от две поколения лесовъди, работили в Златоградския район. Обладян е пустинният пейзаж на Маданска река, Страшимир (Гидюрски дол), Неделинска река. Огромни-

те площи с иглолистни - пионерни видове в противоводието на залесяването, са изиграли своята роля. Това, че не са усвоени своевременно, е историята на новото ни време. Което пък, от своя страна, не е причина да забравяме делото на залесителите и приносът на т. нар. зелени стопанства, без чиято дейност е немислимата сегашната красива природа на България. В тази история вплитаме и разказ за участъка, в който от 8 години работи инж. Веселин Найденов. Трябва да сме най-малко на 70, за да сме виждали, пътувайки из този район, опороения обезлесен водосбор на Неделинска река. По-вероятното е, че изваждали тук през последните десетилетия, да не се досетиме, че горите наоколо не са вековни, а само 40-50-годишни насаждения. Залесяването и укрепяването на водосборите около селата Върбина, Изгрев, Средец, Старчево е дело на лесовъдите Ангел Дашинов и Георги Стоянков като директори на Златоградското стопанство и на всички техни колеги, които работят в тези години в Неделинския участък. От добри в още по-добри ръце преминават горите - следващият директор на стопанството в Златоград инж. Съби Димитров е пример за това.

Три години са минали от мартенското изпитание в горите на ДГС - Златоград, и макар краят на усвояването на падналата, а след това и нападната от корояди, дървесина не може да се знае, все по-далече сме от отчаянието и все по-близо до овладяването на тежките последствия. От годината на бедствието - 2015, екипът на сп. „Гора“ тук е вече за трети път. И само за тези три години апокалиптичната картина се променя толкова чувствително, че няма как да не буди удовлетворение, няма как да потисне гордостта от това, че лесовъдът може толкова много! Дори визуалната картина на гората, която се възражда, е вдъхновяваща. И не чак толкова на години, а на усещане е, че събитието, без прецедент в златоградските гори, вече е някак си далечно и преодоляно. И то е вече история.

ДГС - Златоград, териториално поделение на Южноцентралното държавно предприятие - Смолян, е с

Когато взаимодействието е добро, резултатите са отлични. На снимката (от ляво надясно): инж. Веселин Найденов - началник на ГСУ - Неделино, инж. Съби Димитров - директор, и Асен Даскалов - зам.-директор на ДГС - Златоград

площ 33 869.1 ха, като 93.9 % са горите с държавна собственост. В екологичната мрежа „Натура 2000“ попадат 3975.3 ха (11.7 % от площта). Златоградското стопанство винаги е било „зелено“ поради големите обеми на залесявания през втората половина на XX в., които спират ерозионните процеси и средната лесистост достига 81.1 на сто. В началото на новия век средната възраст на горите е 59 години. Общият дървесен запас на държавните гори е 4 772 235 м³, а средният запас на хектар - 158 куб. метра. По горскостопанския план от 2015 г. средногодишното ползване е 36 455 м³ лежаща дървесина.

Всичко се променя на 7 срещу 8 март 2015 г., когато обилният валеж от мокър и тежък сняг, продължил до 11 март, образува покривка от 1.70 метра. Затрупани са пътища и населените места, до които няма достъп, прекъснато е електроподаването. Бедата за хората е голяма, бедата за гората е катастрофална - тежкият сняг, който междувременно се заледява, започва да чупи или да изтръгва с корен дърветата в иглолистните насаждения, разтящи на 400-900 м н.в., и те падат масово като някаква призрачна армия войници, довчера наредени в правилен строй.

ДГС - Златоград, се оказва най-силно засегнато от

Колективът на Държавното горско стопанство - Златоград

2015 г.

Три години след бедствието горите в района се възраждат за нов живот

природното бедствие стопанство. Това се разбира още от първите инвентаризации, в които лесовъдската солидарност е запомнена с благодарност и до днес. Лесоустроителите от „Агролеспроект“ на добра воля са най-активни участници в трудоемката, почти невъзможна за достъп, инвентаризация. Пред ръководството на стопанството застава от тежка по-тежка задача по усвояването на огромни площи паднала дървесина. Лесовъдите нямат опит в такова дело, но кога е било да се предагам? В тежките за гората изпитания в по-далечното и по-близкото минало те надделяват и историята помни това. Равносметката за 2015 г. е стряскаща - засегнати са 4500 ха иглолистни култури, пострадалата дървесина е над 250 000 м³, а голямото количество повалена дървесина доведе и до появата на корояди, които нападат общо 450 ха с 80 000 м³ дървесина. Още същата година от засегнатите площи в ДГС - Златоград, са добити 63 258 м³ дървесина, от които 50 375 м³ пострадала, върху 976 хектара. Горскостопанският участък - Неделино, успява да проведе принудителни и санитарни сечи върху 389 ха, с добив 19 509 куб. метра.

Най-високите темпове в усвояването на пострадалата дървесина са през 2016 г. - за ДГС - Златоград - 75 162 м³ върху 1583 ха, в ГСУ - Неделино - 29 791 м³ върху 679 хектара. През 2017 г. 67 861 м³ се падат на пострадалата дървесина, върху 1741 ха, като ГСУ - Неделино, е с 26 527 м³ и 622 хектара. До 25 май 2018 г. участъкът е с 5800 м³ добитаувредена дървесина от общото за стопанството количество 16 700 куб. метра.

Досега стопанството е усвоило общо 210 098 м³ пострадала от снеголома дървесина, като са извършени принудителни и санитарни сечи на 4450 хектара. Делът на ГСУ - Неделино, е 81 627 м³ върху 1750 хектара. На територията на стопанството работят 20 дърводобивни фирми и приносът им в общото дело по усвояване на засегната дървесина е безспорен. След сечите цвят и по-големите освободени площи, които досега в ДГС - Златоград, са 1850 гка, 267 гка от тях са вече залесени. В по-голямата част от въз-

становяващата се гора има добро естествено възобновяване. Неделинският участък не изостава в залесяването на площите с прибраната дървесина - от 25 гка залесена площ през 2016 г., 102 гка през 2017 г. и 100 гка са планирани за тази година, като 30 гка от тях са извършени пролетта.

А сега да излезем от дебрите на необходимите цифри и да се видим с колектива на ДГС - Златоград, неговото ръководство в лицето на инж. Съби Димитров и заместника му Асен Даскалов, приносът на които е в основата на това, което е сторено за гората в трите трудни години, и лично с носителя за звание то „Лесовъд на годината“.

Инж. Весelin Наиденов е от младото поколение златоградски лесовъди, роден е през 1976 година. Родът му е от неделинското село Изгрев, разположило се под връх Алада и с общо пет „ряки“, както се назива на родопски, чиито водосбори днес са зелени гори. Селото е със самостоятелен статут от 1961 г., хубаво, само на 6 км от общинския център Неделино. По съвета на баща си Веселин записва Горския техникум във Велинград и го завършва като отличник през 1995 година. Вече знае, че лесовъдската професия е запленила сърцето му и без колебание продължава в Лесотехническия университет, в който се дипломира през 2000 година.

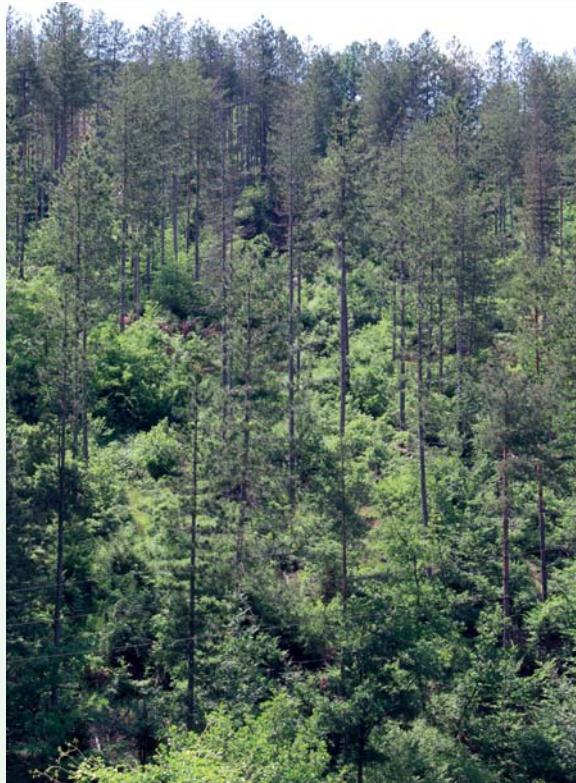
Известно време Веселин е далеч от професията, защото трябва да помага на баща си във фирмата, която той основава.

През 2006 г. започва работа като лесничей по дърводобива в ГС - Ардино. Пътува всеки ден 22 км до Ардино и обратно. Характерът на работата му - занимава се с процедури по дърводобива, го превръща в „компютрен лесовъд“. Да, времето е такова, но на Веселин му липсва работата в гората. Опушва да си наливи такава в ДГС - Златоград, и до днес като легенда споделя за разговора с инж. Съби Димитров, който тогава е директор, че свободни позиции няма, освен евентуално неговото място. Всенак през 2011 г. постъпва като старши лесничей в ДГС - Златоград, началник на ГСУ - Неделино.

- Още в първите месеци в това стопанство - разказ-

2015 г.

ва инж. Найденов - усетих разликата в работата - постоянно на терена, постоянно в гората.

И най-вероятно оттогава лесовъдското му сърце се „намества“, защото открива истинската сладост на професията. Като начинаещ, но много мотивиран за работата лесовъд. В гората, в която открива, че тя наистина е неговият живот.

Бододелът или изпитанието идва през 2015 - годината, за която не спирате да говорим. - Колко грижи си положил, колко радост си изпитал от свършената работа и изведенъж природата излиза по-силна от чове-

ка - връща се в спомените си Веселин.

Но време за съжаление няма, а и нито във ВУЗ-а, нито в госгашната работа няма подготовкa за такова невиждано изпитание, което сполетява горите само за няколко мартенски дни.

При нормалното ползване всяка година горското трябва да добие средно по 30 000

-35 000 м³ дървесина. При извънредното - поне по 70 000 кубика. Известно време през миналата година Веселин работи без помощник-лесничия на участъка, но не намалява темпа на работата. Отдавна не е начинаещ лесовъд, защото едно природно бедствие му е „предложило“ много бързо да упражни лесовъдство за напреднали.

- Веселин е отговорен - споделя директорът на стопанството инж. Съби Димитров, - със сериозно отношение към поставените задачи и на него и на професионалната му колегиалност може да се разчита и в най-трудни ситуации.

Инж. Найденов е работлив и много скромен човек. Разва се на добро семейство и двете си деца - Васил и Вяра, които иска да научи единствено на работа, а те га решават какво ще правят с живота си в бъдеще. Щастлив вуйчо на шестима племенници - децата на трите му сестри. Зад спокойните му думи: „Сутрин ставам с удоволствие за работа, защото гората е моят живот“ пак няма сензация. Но ако кажете, че това е „демоде“, значи не сме на един път към бъдещето на професията на лесовъда. Нищо не може да повиши престижа ѝ така, както го прави инж. Веселин Найденов - работи с удоволствие.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Борис ГОСПОДИНОВ
и архив на сп. „Гора“

Усвояването на повредената иглолистна дървесина Върви по график

На 3 май в Смолян се състоя поредното заседание на Работната група за действия по усвояването на дървесината, пострадала от биотични и абиотични фактори, и за ограничаване на причинените от тях повреди върху иглолистните гори. Заместник-министърт на земеделието, храните и горите Атанас Добрев отбелаяз, че шестте държавни предприятия продължават да работят по краткосрочния план за действие, ритмично и по график, в цялата горска територия на страната. Увеличаване на темповете на усвояването на засегнатата дървесина бе препоръчано за общинските горски територии, а за частните собственици на гори с повреди да бъде осигурявана своевременна информация. Присъстваха областният управител на Смолян Недялко Славов, зам.-областният управител на Кърджали Леман Али, кметът на Смолян Николай Мелемов и кметовете на Баните и Девин, директорите на държавните горски предприятия, инж. Венцислав Фурлански - директор на РДГ - Смолян, представители на ИАГ, Института за гората при БАН, Лесозащитната станция - Пловдив, РД „Пожарна безопасност и защита на населението“ - Смолян, и общински горски служби.

Инвентаризираните засегнати площи в цялата страна са 22 250 ха, от които 6000 ха са от корояди, основно в районите на Регионалните дирекции по горите в Кюстендил, Кърджали, Смолян и София. Част от заседанието бе проведена на терен край Смолян, където бе предоставена информация за засегнатите от ветровала през яну-

ри т.г. гори в региона. На участниците в срещата бе демонстрирана технология за усвояване на падналата маса с въжена линия (снимката). „Това е добър пример за мобилизиране на специализирана техника за усвояване на дървесината в гората“, каза изпълнителният директор на ИАГ инж. Григор Гогов. Той сподели още, че след експертен анализ активната работа по възстановяване на горската среда, включително и чрез залесяване, ще бъде приоритетна задача за лесовъдската колегия.

Съвещание и практическо обучение за издънковите гори

От 10 до 12 май експерти от дирекция „Гори и лесовъдски дейности“ в ИАГ взеха участие в работно съвещание и практическо обучение „Нови акценти при стопанисването на горите и съвременни аспекти на стопанисването на издънковите гори“, което се провежда на територията на РДГ - Бургас. Обучението беше първото от поредицата за тази година. Участваха и експерти от ЮИДП - Сливен, РДГ - Бургас, и ДГС - Царево. Новите акценти в стопанисването на горите бяха представени от д-р инж. Ценко Ценов - директор на дирекция „Гори и лесовъдски дейности“, и доц. д-р Георги Костов - ЛТУ, който запозна участниците с „Концепция и внедряване на регионални лесовъдски системи за стопанисване на издънковите дъбови гори в териториалния обхват на ЮИДП - Сливен“ и с процеса по разработване на регионалните системи.

Лекциите са разработени в отговор на приетите решения от националното съвещание по проблемите на стопанисването на издънковите дъбови гори, проведено на 8-10 май 2016 г. на територията на Държавните горски стопанства в Панагюрище и Генерал Тошево.

Съгласно решенията от съвещанието е необходимо: преформулиране на досегашните цели на стопанисване на издънковите гори; дейностите в издънковите дъбови гори трябва да се трансформират от общовалидни в индивидуални (стопанисване по състояние на отделните насаждения или части от тях, с отчитане на макроусловията); съобразно целите и функционалната им принадлеж-

Участници в съвещанието по издънковите гори

ност издънковите гори да бъдат групирани в следните групи - за възстановяване, за трансформиране в семенни и за смесено издънково-семенно или семенно-издънково стопанисване. Бяха представени критериите, по които отделните издънкови насаждения се отнасят в тези групи.

Припомнени бяха и традиционни форми на издънково стопанисване на горите: просто издънково (нискостъблено) стопанисване; среднотъблено стопанисване (издънкови гори със стандарти); разновъзрастно издънково стопанисване (изборно издънково); издънкови насаждения с къси турнуси за производство на биомаса или материали за кошничарство (не са предмет на традиционното лесовъдство).

В рамките на работата на терен бяха посетени и обсъдени 5 предварително подгответи обекта с различните групи издънкови гори и прилагането на подходящи лесовъдски системи в тях.

Д-р инж. Елена РАФАИЛОВА

Висше образование

На добър час, абсолвенти!

①

На 22 май в Аулата на Лесотехническия университет на тържеството, посветено на Дения на българската просвета и култура и на славянската писменост, бяха връчени дипломите за висше образование на абсолвентите от випуск 2018, както и на придобилите научна длъжност и научна степен.

Сред официалните гости бяха заместник изпълнителният директор на ИАГ инж. Росен Попсавов, директорът на Института за гората към БАН доц. д-р Миглена Жиянски, управителят на

Фонд „Научни изследвания“ проф. д-р Веселин Брезин, изпълнителният директор на „Агроланд - България“ АД - представител на Husqvarna за България, Алкис Рулис (сн. 1).

По повод предстоящия празник на Св. св. Кирил и Методий възнуващо слово произнесе зам.-ректорът по акредитация, международна интеграция и връзки с обществеността в ЛТУ доц. д-р Боянка Желязова.

С поздрав към присъстващите се обърна и ректорът на университета проф. д.н. Иван Илиев, който пожела на абсолвентите да запазят пламъка на духовното беспокойство и професионалното си любопитство, да вярват в себе си, да развиват уменията си и да имат амбиция да реализират мечтите си.

На тържествена церемония ректорът връчи дипломите на отличниците на випуска (сн. 2), както и на един доктор на науки, трима доценти и трима доктори. С научна длъжност „доцент“ тази година са д-р Мая Цоклинова-Колева, д-р Георги Георгиев и д-р Танджу Мехмедов, с научна степен „доктор“ - Гергана Илчева, Евгения Велинова и Петър Стамболов, проф. д-р Росица

②

гиистър“ получиха 186 абсолвенти.

Към завършилите специалността „Горско стопанство“ се обрна и деканът на Факултета доц. д-р Мариус Димитров, като им пожела да продължат дългогодишната традиция на лесовъздите в България, които успяха с много любов и труд да създадат и

устойчиво да управляват горите.

Доц. Димитров връчи на петима студенти от специалността „Горско стопанство“ свидетелства за стипендия на името на Димитър Христов за показан стремеж към професионално усъвършенстване и отличен успех като залог за просперитета на родното горско дело. Досега повече от 150 даровити студенти заслужено са получавали стипендията.

Инж. Росен Попсавов прочете поздравителен адрес от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите инж. Григор Гогов и подари таблети на първите трима отличници. Награди те получиха и от „Агроланд - България“.

Общо 59 висшисти от факултет „Горско стопанство“ получиха дипломите си на този ден, а представителите на Husqvarna за България бяха подготвили за всички тях подаръци.

Официалното тържество завърши с обща снимка и традиционното хвърляне на абсолвентски шапки в двора на Университета.

Женя СТОИЛОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

Изложенија

Технологии, материали и дизайн от бъдещето показваха „Техномебел“ и „Светът на мебелите“

От 24 до 27 април в „Интер Експо Център“ - София, се проведоха двете най-големи специализирани изложенија в областта на дървообработващата и мебелната промишленост „Техномебел“ и „Светът на мебелите“. Общийят брой на изложителите от страната и чужбина беше над 190, а компаниите - повече от 350. „Българската гора е едно от най-ценните ни национални богатства и е необходимо да подхождаме с отговорност към нея. Затова е важно да стимулираме и насърчаваме добитата дървесина да се преработва у нас и българското производство да носи стойност и приходи, да разкрива нови работни места и да създава поминък и социален просперитет“, каза на официалното откриване заместник-министър на земеделието, храните и горите Атанас Добрев в присъствието на главния секретар на Изпълнителната агенция по горите Иlian Точев, председателя на Браншовата камара на дървообработващата и мебелната промишленост (БКДМП) - съорганизатор на изложениета, Галин Господинов, заместник изпълнителен директор на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия Александър Минев, заместник-председателя на Асоциацията на индустриалния капитал в България Никола Зикатанов и управителя на „Интер Експо Център“ Ивайло Иванов.

Освен фирми от България, голяма част от които представиха продукти на водещите имена в бранша, в „Техномебел“ се включиха и браншовици от Италия, Румъния, Германия, Португалия, Гърция, Турция и Полша. През тази година над 90 % от участниците в изложбата „Светът на мебелите“ бяха български производители, но участваха и фирми от Украйна, Турция и Румъния. Повече от 15 000 гости посетиха изложението, които всяка година представят най-новото от индустрията - от машини и оборудване за производство на мебели до материали и готови продукти, и разглеждаха актуалните тенденции в интериорния дизайн и обзавеждането.

ЗММ „Стомана“ АД - Силистра, показва своята първа CNC канто-слепваща машина „KZM6 RTF“ (сн. 1). Фирмата, наследник на Завода за металорежещи машини, е една от малкото, които произвеждат дървообработващи машини в България, а стратегията ѝ е насочена към внедряване на съвременни технологии. Продукцията, която се предлага под марката „Nikmann maschinen“, притежава CE сертификат, а 95 % от продукцията се реализира в чуж-

Зам.-министър Атанас Добрев на официалното откриване на изложението

бина, обясни Иrena Митикова, мениджър във фирмата. Българското машинопроизводство бе представено и от ЗММ - Якоруда АД, с комбинираната петоперационна машина „K5-400“ за производство на мебели и дограма от массивна дървесина, която изпълнява всички основни операции от първичната обработка на дървесината до завършващите - разкройване, рендосяне (абрихт и щрайхмус), пробиване и фрезоване. С качество, отговарящо на изискванията на европейския стандарт, фирмата е добре позната на световния пазар.

Наред с най-продавания в световен мащаб хоризонтален лентов банциг на Wood-Mizer „LT 40“, за първи път тази година на изложбената си площ „Екотехпродукт“ ООД представи машината за производство на ламели „DSB Compact 310“ на австрийската фирма Wintersteiger (сн. 2). Качеството на повърхността на ламелите е като след рендосяне и за разлика от други машини с циркулярни триони, където рязът е 3-3.5 mm, тук в стърготини се губи само 1.2 mm, обясни управителят на фирмата д-р Калин Симеонов.

Австрийската фирма, на която „Екотехпродукт“ ООД е представител от миналата година, предлага и машина за поправка на недостатъци по дървесните повърхности. Технологията, основана на запълване на пукнатините в дървесината със смола, е търсена предимно от производителите на паркет. Показана бе и най-новата лента на Wood-Mizer - „Vortex“, предназначена за отстраняване на стърготини.

Официалният дистрибутор на SCM за България „РИМ Инженеринг“ ЕООД представи универсалния CNC център „Morbidelli M 200“, който изработва всякакви форми от дърво и пластмаса, обработва площи и композитни материали. Петосната работна глава не допуска вибрации дори при отнемане на големи количества материал, както и при висока скорост (8000 оборота) на пробивната глава.

„ТН машини“ ООД показва петосовия център на една от най-старатите италиански компании BACCI - „Artist.TGV“, който обработва и резбова дървесина от всякакъв вид, композитни материали, полистироли като PVC, изкуствени камъни, плексиглас, пластмаса. Машината намира приложение при производството на мебели, нестандартна дограма, музикални инструменти, спорт-

①

②

③

④

⑤

но оборудване и други.

Тази година „ТЕКА“ ООД демонстрира автоматичната CNC пропивна машина „VITAP Point K2Top“ - финалист за престижната награда „AWFS Visionary“ 2017 г. за иновативни и прогресивни технологии в индустрията.

На изложбената си площ Професионалната гимназия по вътрешна архитектура и дървообработване „Христо Ботев“ - Пловдив, се представи с обзавеждане за детска стая, спечелило първо място в раздел „Стилни мебели и дърворезба“ на провелата се през април в Пловдив Национална панорама на професионалното образование (сн. 3).

Изделия, изработени от ученици, бяха представени и от Професионалната гимназия по дървообработване „Иван Вазов“ във Велинград и Професионалната гимназия по механотехника, специалност „Мебелно производство“, в Сливен.

Браншовата камара съвместно с Лесотехническия университет организира инициативата „Надпревара за знания“, в която ученици от професионалните гимназии по дървообработване се състезават в направата на тапицирана мебел и в слобяването на корпусна мебел. Студенти от II курс в специалността „Инженерен дизайн“ предоставиха свои проекти - мебели, с възможност за смяна на предназначението си чрез различно слобяване на модулите (сн. 4). Задачата на учениците бе да открият и реализират вариантите на многофункционалните мебели.

Под мотото „Нека израснем заедно“ на изложбената площ на Лесотехническия университет беше представен Факултет „Горска промишленост“. Завършили инженери - носители на български и международни награди, оглавляващи утвърдени студии и фирми, успешно реализиращи продуктите си на европейския пазар, са примерите за успешна кариера. С посланията си утвърдени професионалисти Иван Сачков, Светослав Тодоров, Илиян Милинов и Стела Василева станаха вдъхновение за бъдещите специалисти (сн. 5). Университетът бе представен и чрез презентации на дипломни работи и модели от последната „Проектна седмица“ на студенти от специалността „Инженерен дизайн.“

„Господинови Страймаркет“ ООД („GS Страймаркет“) бе отличена с наградата за креативност в дизайна на фирменията площ „Щандът на Техномебел“ сред финалистите „Роси“ ЕООД и „Кастамону България“ АД, а наградата „Щандът на Света на мебелите“ отиде при „Некрато“ ЕООД, победител в оспорваната надпревара със „Свего 99“ ООД и „Тед Бед“ ЕАД.

Носители на наградата „Българска мебел на годината“ за 2018 г. са „Е енд Д Логистикс“ ЕООД - Love 2 Design, с отличената на първо място закачалката „Sense“, „Булгару“ ЕООД със спечелилия втора позиция стол „Class 07A“ и „Продиз“ ООД с маса за хранене.

Участие в церемонията по награждаването на победителите взе зам.-министър на икономиката Александър Манолов, който посочи, че през 2017 г. износи на мебели е надхвърлил 335 млн. евро. На първо място в конкурса „Българска мебел на годината“ за 2018 г. посетителите поставиха „Филмар 94“ ЕООД с маса „String“, второ място зае „Тед Бед“ ЕАД с легло „Galaxy“, а трето - „Карбон тъч БГ“ ООД с шезлонг „Carboleaf“.

В рамките на изложението „Техномебел“ и „Светът на мебелите“ се проведе международната конференция „Дизайнът среща интериора“, организирана от БКДМП и сп. „Идеален дом“. Сред съществуващите събития бяха кръглата маса „Индустрия 4.0“, на която професионалистите в бранша обсъдиха перспективите и предизвикателствата пред дървообрабочащата и мебелната промишленост, и дискусията „Designer Talks“, организирана от българска група за дизайн „Черга“.

Женя СТОИЛОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ
„Интер Експо Център“

АКАДЕМИЧНО СЛОВО на д-р инж. Меглена Плугчева по случай удостояването ѝ с почетното научно звание „Доктор хонорис кауза“

След 38 години трудова кариера, половината от които са свързани с лесовъдската практика и политика, мога да кажа, че лесовъдството е моята съдба. Спомените от детството, прекарано в Ловното стопанство „Шерба“, и съветът на родителите ми помогнаха да направя своя избор в полза на лесовъдството в тогавашния Висш лесотехнически институт, в който тъкмо бе открит профилът „Екология“. Завърших с първия выпуск екологи и с огромно желание се отдаох на професията.

Връщам се в началото на 90-те години на миналия век, във времето на сериозни политически, икономически и социални промени в нашата страна, които не подминаха и горската система. Това бе времето на тежки, но необходими реформи. Започната бе реституцията и опасността от неправомерното връщане на горите бе голяма. Лесовъдската колегия се бореше да запази най-ценните екосистеми у нас и успя да ги съхрани чрез обявяване на националните паркове. Имамме нововъзникналата структура на собствеността в горите, законовата уредба също подлежеше на промяна и хармонизиране. Трябваше да търсим контакти с развитите в горскостопанско отношение страни - Германия, Австрия, Швейцария, Франция. През 1991 г. се обърнах към Йохан Борхен - министъра на горите в правителството на Хелмут Кол, с писмо за сътрудничество и така бях стартирани редица проекти, които дълги години съдействаха за трансформацията и хармонизирането на нашето законодателство в управлението на горите. Това са проекти и сътрудничество с федералните германски провинции Хесен, Баден-Вюнтерберг, Бавария. Специално искам да изразя своята лична и от името на страната благодарност към проф. Карл-Райнхолд Фолц - дългогодишен директор на Университета за горски изследвания във Фрайбург, Германия, който има големи заслуги за сегашния Закон за горите в България. Във всичките периоди на трудовата ми кариера - и като народен представител, и като заместник-министър на земеделието и горите, с екипите ми се стараехме да черпим опита на напредналите страни, но в същото време да запазваме най-ценното от българската горскостопанска наука и практика. И трябва да ви уверя, че те са на изключително високо ниво и с признание в чужбина. За съжаление, недостатъчно у нас.

Когато влязох в политиката като депутат, всеобично бе мнението на колегията, че политиците нямат достатъчно познания за горския сектор, както и опасението, че не могат да вземат правилни управленски решения за неговото устойчиво развитие. А когато споделях тази тревога с германските профес-

ори по лесовъдство, те ме уверяваха, че не само в България, а навсякъде е така. Или както казваше проф. Буш: „Горите имат турнус 100 години, а политиците само 4 години мандат“.

Годините, на които се спрях досега, бяха колкото бурни, толкова и успешни. Специално искам да се спра на проекта за реформата, който беше подгответ във държавния горски сектор със Световната банка и „Австрийски федерални гори“ и да благодаря на тогавашния министър на земеделието и горите Мехмед Дикме за неговото професионално участие в преговорите, които водехме по глава „Земеделие“, както и на доц. Георги Костов, който в качеството си на зам.-министър реализира този проект.

Своето значение имаше и научното сътрудничество и съм много горд, че българските учени се ползват с уважение в чуждестранните среди, като един от тях е Методи Сотиров, който наскоро се хабилитира като професор във Фрайбург.

Сега позволяете ми да се спра на актуалните предизвикателства пред горския сектор на Европа и на възможностите, които се откриват пред горската политика, за намиране на решенията и гарантиране на устойчивото развитие на горите, като под устойчивост се разбира балансът между ползването и прирастта, който винаги трябва да надвишава ползването. В същото време трябва да бъде гарантирана и многофункционалността на горите.

По настоящем няма обща европейска горска политика, като се смята, че главната причина за това са различните групи национални политики в областта на горите. Едната група е на държавите от Северна Европа - Швеция, Финландия, Литва, Латвия и Естония, в които, с изключение на трите Прибалтийски републики, преобладава частната горска собственост, а големите им горски ресурси са определящи за икономиката на тези страни.

Втората група е на Северозападна Европа - Дания, Ирландия и Великобритания, в които преобладават разполъсаните и малки по площ горски територии, имащи по-малко значение за икономиката.

Групата Централна Европа - Австрия, Франция, Германия, с горите си е в сърцето на континента. Страните притежават големи площи от този ресурс, който има значителен дял в икономиката, и което е още по-важно - те са водещи в принципите за устойчивост и многофункционалност в стопанисването на горите. В групата Източна Европа попада и България, която също споделя тези принципи.

Италия, Испания, Португалия и Гърция са от Южната група. Това са страните, които имат среден дял на участието на горския сектор и като обща

площ, и в икономиката им, а акцентът на горската политика е опазването и борбата с пожарите. Белгия, Люксембург и Холандия са страните от групата на Западна Европа. Те разполагат с малки по площ горски територии, акцентират върху частната собственост и имат различен прочут на горската политика.

Това разнообразие госта красноречиво обяснява факта за липсата на обща горска политика. Единствените документи, които само донякъде обединяват европейските държави, са Стратегия за развитие на горите от 1989 и 2013 г. и плановете за прилагането ѝ. Това са т.нр. меки политически инструменти, които, за съжаление, имат слаб принос в решаването на актуалните проблеми и предизвикателства пред горския сектор на Европа.

В същото време общата горска политика изключително сериозно се конкурира с други, вече успели да се утвърдят, общи европейски политики. Това са Общата селскостопанска политика, Директивата за местобитанието на птиците, „Натура 2000“, Регламентът за дървесината и борбата с нелегалната търговия с дървесина, Директивата за насърчаване на възстановятели енергийни източници и Регламентът за отчет в земеподзването. Тези основни регламенти, действащи в ЕС, пряко или косвено кореспондиращи с горския сектор на страните членки, на практика са далеч по- силни, конкурентни и изземващи функции на общата горска политика. Това води до фрагментация и отслабване на позициите на горския сектор в Европа. Стига се дотам, че принципите на устойчивост и многофункционалност, които са традиционни и исторически развити в Европа, в момента се прилагат в зависимост от това, доколкото политическата сила, управляваща страната, има разбиране по този въпрос, дали държавната администрация води съответната политика, доколко е силен неправителственият сектор, медии, обществото. Стига се и до нарастване на напрежението между основните утвърдени европейски политики. В такава обстановка, вместо да се върви в посоката интеграция и координация между секторите, горският сектор става все по- slab, все по-изолиран и се предизвиква т.нр. интеграционен парадокс - вместо сътрудничеството и принципа на комплексност между секторните политики, горите получават отслабване.

В момента, в контекста на климатичните промени и нагласата на целия свят за противодействие срещу тях, се борят две различни тези. Едната е на еколоците, които застъпват становището, че горите трябва да застаряват, за да фиксирам все по-големи количества въглероден дувокис. Научните изследвания обаче показват, че колкото по-добре и по-оптимално се стопанисват и ползват горите и се върви в посока възстановяване, подмладяване и залесяване на нови територии, толкова и възможността им за фиксиране на въглеродния дувокис нараства.

Виждате, че това са принципни различия и противоречия и конфликтът се задълбочава. Дори бих казала, че традиционният конфликт между икономиката, обществото и горския сектор в сферата на при-

родозашитата достига до нови, непознати до днес размери. И в България, и в други европейски страни се чувства нарастващото напрежение предвид увеличението очаквания и изисквания към горите. Нещо повече, създава се впечатление, тиражирано и в медиите, че защитата на природата, разбирана в смисъл на пълната консервация, пълното „заключване“ на определени територии, е добром. А всичко, което е свързано със стопанисване на горите и дърводобив, получава етикета „експлоатация“ и дори „унищожаване“.

Такова противопоставяне на две взаимосъвързани сфери е абсолютно погрешно и отхвърлено научно. В България конфликтът в това отношение става все по-крайни, създава настроения срещу системата на горите. С огорчение ще споделя, че медийните новини за горите са свързани винаги със случаите на бракониерство и други нарушения. Системата е поставена в „отбранителен режим“, а професията на лесовъда, доскоро много престижна, професията, която осигурява развитие на всяка държава, включително и на България, е подценявана. В медиите липсва т.нр горски диалог между системата на горите и обществото.

Липсва и поглед напред в междусекторните политики за преодоляването и подготовката на страната за изпълнение на всички действия за посрещане на климатичните промени и глобалните трансформации, които ще настъпят не само в горите, а и в социалния и политическия живот. В тази насока използвам възможността да поздравя академичните среди на АТУ и Института за гората за усилията, които полагат, в работата си по глобалните климатични промени и възможностите за адаптация на горите към тях, по развитието на субалпийските гори в България под влияние на климатичните промени, природните нарушения и динамиката в естествените букови гори, по климата и историята - дендрологична и климатична, по оценката на потенциалните възможности на горскодървесни и аграрни видове. Но, вероятно, по-голямата част от обществото не е чувала за това. А би трябвало политиците, обществеността и представителите на горския сектор да говорят на една маса, да имат един глас, защото това е поглед към утешения ден на нацията, на икономиката ни и като цяло към бъдещето на България.

В контекста на анализираните предизвикателства пред европейското и българското горско стопанство искам да споделя, че има начини и възможности да се търси промяната на сегашното статукво. Какво имам предвид? Опирајки се на анализите и изследванията на водещи представители на горската политика и наука, е необходимо да се поемат възможности за реална интеграция на междусекторните политики в Европа и на национално ниво. В момента започва своята дейност нова европейска инициатива „INTEGRATE“. Това е все още неформална мрежа, стартирана от Германия и Чехия през 2016 година. Първата конференция на платформата е проведена в германския град Бон през юни 2017 г., с участие на представители на 16 страни и над 50 водещи учени в сферата на горската по-

литика и опазване на природата, а последното заседание е от 20-21 март в Пилзен, Чехия. Най-важното послание на конференцията бе, че защитата на природната среда не е в конфликт със стопанисването на горите, а се явява интегрална част от устойчивото им стопанисване, и трябва да бъде намерен баланс между икономиката и екологията. Платформата „INTEGRATE“ е насочена към политици и към представители на горската практика и наука. Това е първи силен тласък към търсенето на обща горска политика в Европа. Мнението и на учени, и на практици се обединява в идеята, че само чрез политически мандат и общо европейско законодателство наистина може да се види нивото на горския сектор, а европейската горска политика - на нивото на останалите икономически сектори.

„INTEGRATE“ се поддържа от Франция, Италия, Германия, Австрия, Швеция, Финландия, Люксембург, Чехия и редица научни институти - Европейският институт за гората, университетите в Гьотинген, Еберсвалде, Фрайбург, ETH в Цюрих. Тези среди търсят общия подход в посока институциализиране на общата горска политика.

Наложително е България със своя опум, възможности

и дългогодишни традиции в стопанисването на горите да се включи в тази мрежа и да даде своя принос в създаването на Обща горска политика. Подходящ момент е настъпил сега, когато нашата страна е поела Европредседателството и МЗХГ може да стане инициатор за това включване. Смятам, че българската инициатива няма да остане „глас в пустиня“, а ще предаде щафетата на Австрия, а след това на Румъния - следващите домакини на Председателството на Европейския съюз и страни с ясни позиции относно необходимостта от общата горска политика.

Още един приоритет, който България обяви в рамките на Европредседателството, е за европейската перспектива на Западните Балкани. Смятам, че това дава уникален шанс да засилим нашето сътрудничество в областта на горската наука и практика, като, от една страна, бихме могли да помогнем на страните от този регион да не допуснат грешките на прехода, а от друга - да организираме съвместни проекти, които могат да гарантират запазването на зеленото богатство в региона и Европа.

3 април 2018 г.

Информация

Утвърдени са насоките за кандидатстване по 9 ве подмерки от ПРСР 2014-2020 г.

Кандидатстване по процедура чрез подбор по подмярка 8.3 „Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития“ и по подмярка 8.4 „Възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития“ от мярка 8 „Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване на жизнеспособността на горите“ от Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2014-2020 година.

Проектни предложения по подмярка 8.3 могат да подават физически лица, еднолични търговци, местни поделения на вероизповеданията, собственици на горски територии, общини - собственици или стопанисващи горски територии, държавни предприятия по смисъла на чл. 163, ал. 1 от Закона за горите, стопанисващи или управляващи горски територии, юридически лица, стопанисващи или управляващи горски територии, лесозащитни станции (могат

да кандидатстват само за дейностите, свързани с вредители и болести, и в „Допустими дейности“), регионални дирекции по горите (могат да кандидатстват за закупуване на комуникационно оборудване и средства за наблюдение на горски пожари).

Крайният срок за подаване на проектните предложенията по подмярка 8.3 е 22 август, а по подмярка 8.4 - 20 август 2018 година.

ОН прие Обща резолюция за горите

На 16 май заседанието на Форума на ООН за горите прие Обща резолюция за горите и насоки за работа на Глобалната мрежа за подпомагане на финансирането им. Резолюцията е следствие от работата на Тринадесетата сесия на Форума на ООН за горите (UNFF 13), проведена от 7 до 11 май в седалището на Организацията в Ню Йорк. В състава на българската делегация, водена от министъра на земеделието, храните и горите Румен Порожанов, бяха включени зам.-министър Атанас Добрев, а от ИАГ - изпълнителният директор инж. Григор Гогов,

директорът на дирекция „Проекти и международни дейности“ д-р инж. Деница Пандева и експертите инж. Долорес Белоречка и инж. Николай Василев.

Политическият диалог в рамките на форума бе концентриран върху тематичните и оперативните приоритети и действията по тях. Особено внимание бе обрнато върху нуждите от ресурси за 2017-2018 г. предвид предстоящия Политически форум на високо равнище за устойчиво развитие (HLPF) и актуалната тема за Международния ден на горите с мотото „Гори и устойчиви градо-

ве“ през таза година.

В изказането си от името на 28-те държави членки на Европейския съюз в качеството му на председателстващ Съвета на ЕС в сектор „Гори“ министър Порожанов подчертава: „Необходимо е увеличаване на усилията в световен мащаб за справяне с проблемите на горите, в т.ч. чрез подпомагане на развитието на устойчиви вериги на доставки в земеделския и горския сектор чрез приоритетна подкрепа на инвестиции в тази насока“.

Пресцентър ИАГ

Деца Влязоха В ролята на пожарници

На 28 май, Деня на природните паркове в България, ученици от IV и V клас на 55 СУ „Петко Каравелов“ и 97 СУ „Братя Миладинови“ участваха в инициативата „Лесовъд за един ден“. Събитието се проведе на територията на ПП „Витоша“ в екостационар „Белите брези“ като част от информационно-образователната кампания на Изпълнителната агенция по горите за превенция на горските пожари.

Инспектор Валентин Христов и младши инспектор Николай Асенов от 6-та РС „Пожарна безопасност и защита на населението“ - София, и Александър Дамянов, инспектор от ГД „ПБЗН“ - София, разказаха на децата как да пазят горите от пожар при излети и палене на лагерни огнища, показваха им противопожарния автомобил и оборудването му и им дадоха възможност да влязат в ролята на пожарници. В подобна демонстрация с противопожарния автомобил на ДГС - Самоков, учениците научиха за ролята на горските служители при потушаването на пожари в горите. От началото на годината на територията на страната са регистрирани само 46 пожара, при които са засегнати 850 дка горски площи, докато миналата година те са били вече над 200 при 9950 дка засегнати горски територии.

- През последните години се забелязва тенденция за намаляване на опожарените горски територии, което се дължи на по-добрата организация за реакция при

сигнал за пожар и вложените немалки усилия и средства за превенция, в т.ч. и на частично изградените автоматизирани системи за наблюдение и открива-не на горски пожа-ри, които в момента покриват около 12 % от горската територия - сподели Владимир Константинов - главен експерт в Изпълнителната аген-ция по горите.

Лесовъди и служите-ли на ПП „Витоша“, преминали курс по „Горска педагогика“, включиха децата в интерактивни игри, основна тема на ко-ито бяха горските животни с техните следи, начин на же-вот и храна, както и различните по вид дървета и особено-

стите им. Учениците получиха „Наръчник по пожарна безопасност за деца“.

- В спортнообразователните игри, които се провеждат за четвърта година, са участвали

повече от 10 000 деца от цялата страна - ка-за д-р инж. Анна Петракиева, експерт в ИАГ и преподавател по горска педагогика в Ле-сотехническия университет. Т

Международни състезания

Престижно място за отбора на ЛТУ

На 32-ото Международно състезание „Горски многобой“, което се проведе от 15 до 21 април в чешкия град Бърно, българският отбор, с ръководител инж. Павел Павлов, показа добри знания и умения. Участваха 15 държави, като всяка се представи с отбор от четириима студенти от специалността „Горско стопанство“. В неформалната надпревара „Tour de Biere“ възпитаниците на Лесотехническия университет бяха най-бързи и спечелиха играта. Официалното съревнование започна с отличното представяне на Яна Григорова, студентка от I курс на специалността „Горско стопанство“, която бе най-добра от всички жени в дисциплината „Прецисно цепене“. Тя заедно със сътборника си Месру Мустафа показаха второто най-добро време в дисциплината „Рязане с жага“. Българските студен-

ти заеха първо място с познанията си в таксацията, разпознаването на видове от различни дисциплини - ботаника, дендрология, ентомология и ловно стопанство, както и в окомерното опреде-ляне на параметрите на единични дървета от разстояние.

Отборът зае второ място в дисциплината „Трап“ и трето в „Стрелбата с флоберка по мишена“. На стрелбището Месру Мустафа и Яна Григорова показаха завидна точност в дисциплината „Скийт“ със седем уцелени панички и спечелиха второ

Отборът на Лесотехническия университет (от ляво наясно): Георги Георгиев, Яна Григорова, Месру Мустафа, Иван Александров

място. В крайното класиране българският отбор извоюва трето място след отборите на Унгария и Полша, а в индивидуалното класиране Георги Георгиев стана втори.

Инж. Павел ПАВЛОВ

Нагреварата по горски многобой

На 9-11 май Лесотехническата професионална гимназия - Берковица, бе домакин на 11-о издание на националното състезание „Горски многобой“. Нагреварата събра 10 професионални гимназии, всяка от които бе представена от отбор от трима ученици. За първи път тази година освен представители на девет български училища - ПЛТГ „Никола Вапцаров“ - Банско, ПГГСД „Стефан Божков“ - Бамак, ЛПГ - Берковица, ПГГСД „Николай Хайтров“ - Варна, НПГГС „Христо Ботев“ - Велинград, ПГСГС - Кърджали, НПГГСД „Сава Младенов“ - Теменен, ПГДС „Цар Иван Асен II“ - Хасково, ПГСГСТ „Никола Вапцаров“ - Чепеларе, участва и отбор от Сърбия - от Шумарската школа в Кралево (сн. 1). Организатори на събитието бяха Министерството на образованието и Лесотехническата професионална гимназия - Берковица.

На официалната церемония по откриването на състезанието, която се състоя в Учебно-опитното горско стопанство „Петрохан“ - с. Бързия, присъстваха Ася Велиславова - зам.-кмет на община Берковица, инж. Цвятко Цвятков - директор на СЗДП - Враца, инж. Сашко Каменов - директор на РДГ - Берковица, инж. Сергей Колов - зам.-директор на ДГС - Берковица,

инж. Калин Николов - директор на УОГС „Петрохан“ - Бързия, инж. Йордан Палигоров - държавен експерт в ИАГ, от Лесотехническия университет - доц. г-р Маринус Димитров - декан, и доц. г-р Наско Илиев - зам.-декан на факултет „Горско стопанство“, Алкис Рулис - изпълнителен директор на „Агроланд - България“ АД - представител на „Husqvarna“ за България, Ивайло Манукатов - регионален мениджър на „Агроланд - България“ АД, инж. Пламен Симеонов и инж. Калоян Калев

открии изявени таланти

①

⑤

- представители на „Андреас Штил“ ЕООД, директори на професионални гимназии по горско стопанство.

Приветствени слова към присъстващите отправиха директорът на ЛПГ - Берковица, Христина Христова, началникът на РУО - Монтана, Трайка Трайкова и инж. Маргарита Гатева - сържавен експерт в Министерството на образованието и науката (сн. 2). Състезателите и гостите бяха поздравени с изпълнения на танцовите състави „Луди млади“ - с. Бързия, на ЛПГ - Берковица, и Младежкия духов оркестър - Берковица.

Задължителният инструктаж на участниците в състезанието бе проведен на техническа конференция, на която бяха изтеглени и индивидуалните стартови номера. Последва обход на състезателното трасе, което бе разположено в района на УОГС „Петрохан“ - с. Бързия.

В ранната сутрин на 10 май бе даден старт на първия етап от състезанието, в който участниците се представят индивидуално. В него те трябваше да преминат по пресечен горски терен с дължина около 2 км, като по трасето бяха разположени пунктове по отделните дисциплини - садене на фиданка, разпознаване на иглолистни и широколистни видове, сървесина, стълки и следи на дивеч и птици, болести и вредители, спортен риболов и стрелба с пневматична пушка (сн. 3). В първия индивидуален етап от нагреварата победител стана Йоан Уоров от НПГС „Христо Ботев“ - Велинград, следван от сътборниците си Ганчо Чечев и Кристиян Илиев, които финишираха с втори и трети резултат.

Майският дълъг превърна втория етап от състезанието в истинско предизвикателство за участниците. На два подгответни пункта те се нагревараха в поваляне, кастрене, разкройване и кубиране на иглолистно дърво и подгответка на бензиномоторен верижен трион за работа (разглобяване и сглобяване), последвана от комбинирано рязане на шайби (сн. 4).

Комисия с председател доц. Димитър Георгиев (ЛТУ) и членове инж. Димитър Peev (ЛТУ) и инж. Пламен Симеонов („Андреас Штил“ ЕООД) оценяваше уменията на учениците при повалянето, разкройването и кубирането на определените дървета от бял бор. Победител във втория етап от нагреварата стана отборът на НПГС „Сава Младенов“ - Теменен.

Централната комисия в състав инж. Маргарита Гатева, доц. Наско Илиев и инж. Калин Николов обработи оценителните протоколи и обяви крайното класиране. Доц. Маркус Димитров връчи купата на победителите и златните медали на отбора на НПГС „Христо Ботев“ - Велинград, в състав Йоан Уоров, Ганчо Чечев, Кристиян Илиев и Красимир Драганов (резерва) с ръководител инж. Ася Линчева (сн. 5).

Второто място в комплексното класиране зае отборът на ПГСГСТ „Никола Вапцаров“ - Чепеларе, който бе в състав Денислав Башов, Кристиян Сербезов, Стоян Ильков, Дениз Аршински (резерва) и ръководител инж. Митко Радев. Трети се наредиха възпитаниците на ПГДС „Цар Иван Асен II“ - Хасково, с участници Валентин Вакрилов, Гюнер Ахмед, Росен Росенов, Атанас Атанасов (резерва) и ръководител Недре Касим. Участниците в многобоя получиха възможността да бъдат приети за студенти във факултет „Горско стопанство“, без да полагат приемен изпит, както и щедри награди от спонсорите на състезанието - представителите на „STIHL“ и „Husqvarna“ за България. Инж. Маргарита Гатева връчи от името на МОН награди с плакети на директорите на деветте професионални гимназии за приноса им в развитието на професионалното образование. Домакините от ЛПГ - Берковица, бяха организирали за участниците в националното състезание посещение до известния с богатата си история Клисурски манастир „Св. св. Кирил и Методий“.

**Инж. Георги НИКОЛОВ
зам.-директор на ЛПГ - Берковица
Снимки инж. Филип УСТАБАШИЕВ**

Проблеми на тополовото стопанство през последните две десетилетия

Инж. Никола КАВАРДЖИКОВ - главен експерт по залесяване и защита на горски територии В РДГ - Пловдив

Залесяването с евроамерикански хибридни тополи в района на Пловдивска област започва през 50-те години на миналия век. Развитието на икономиката след 60-те години налага идеята за създаване на промишлени горски култури. В тази връзка на 24.11.1973 г. Министерският съвет издава постановление за създаване на промишлени култури от бързорастящи иглолистни и широколистни дървесни видове, като с най-голямо участие са тополите. В региона започва и успешно се развива тополовото стопанство. През последните 20 години променените климатични условия намаляват влагозапасяместостта на почвата по течението на бреговите ивици на вътрешните реки - най-вече Марица и Стряма, на територията на Пловдивска област. Промяната на типичните тополови месторастения по бреговите ивици на тези реки към дренирани се дължи и на удълбочаване на руслото им вследствие на изземването на инертни материали и корекциите на речните корита. Влошеният воден режим на почвата и липсата на желаещи да наемат тополовите междуредия по договор за отглеждане на окопни селскостопански култури, каквато възможност дава възстановяването на земеделските земи на частни стопани след 1992 г., налагат да бъде променена технологията на залесяване с топола. До тази година се залесява с ямокопатели (или на ръка при каменливи почви) на дълбочина от 60 до 80 см, като почти навсякъде междуредията се отдават и обработват по договор за производство на селскостопански окопни култури, а тополата беше в много добро състояние.

През 1993 г. на територията на Държавното лесничество - Първомай, беше направен първият опит за дълбочинно залесяване с навесно сондажно устройство, с отвор с диаметър до 35 см и дълбочина 2-2.5 м (до достигане на нивото на подпочвените води). В страните с развито тополовъдство - Италия, Югославия, Унгария, дълбокото залесяване на топола се прилага още от 60-те години на миналия век, защото е показало много предимства. Практикуваният на територията на РДГ - Пловдив, метод на дълбочинно залесяване на тополите в продължение на повече от 20 години доказва положителния си ефект.

Отглеждането на тополови горски култури е по системата за агрокултури, тъй като се използват прилаганите в селското стопанство интензивни методи. Успешното развитие на тополовите култури зависи както от качеството на почвоподготовката и залесяването, така и от стандартния посадъчен материал от съответстващи на месторастенето клонове топола и прилагането на всички необходими агротехнически мероприятия - качествена и системна обработка на почвата в междуредията и около фиданките, торене, поливане, кастрене и редовна борба с болести и вредители.

Реалната ситуация на стопанисването на площите, залесени с фи-

данки от различни клонове на евроамерикански хибридни тополи, към момента е достатъчно тревожна, за да бъдем равнодушни към неблагоприятната посока на развитие на тополовото стопанство на територията на Пловдивска област. На тази територия с над 60-годишна история и утвърдени традиции в тополовъдството през последните години са установени много проблеми, затрудняващи работата на лесовъдите с култивари на евроамерикански тополи в тополовия стопански клас.

1. Практиката на залесяване с тополови фиданки по дълбочинния метод, започната на територията на регион Пловдив през средата на 90-те години на миналия век, остава традиционна за Пловдивския, а вече и за други региони на страната, по бреговите ивици на вътрешните реки. Продълбочаването на речните корита и падането на нивото на подпочвените води в крайбрежните територии продължава негативното си действие, като към това се добавя и подравнянето на бреговите ивици и загубите на площи от държавните горски територии (ДГТ).

2. Предложението за увеличаване на отгледните мероприятия в тополови култури, предвидени до тригодишната им възраст, да продължат до петата им година със същата интензивност (като се включват поливането и торенето) намери своето отражение в нормативната база (чл. 33, ал. 1, т. 4 от Наредба № 2 от 07.02.2013 г.), но не и в практиката. Другото предложение - до турнусна възраст да се обезпечат средства за поне двукратна обработка на почвата, а по възможност - и поливане, също е уредено нормативно (чл. 32, ал. 2, т. 3 от Наредба № 2), като интензивните култури да се отглеждат, докато е необходимо, но също не се прилага на практика.

3. В отговор на инициативата за експериментиране от съответните институции и прилагане на нови, по-сухоустойчиви и производителни клонове топола за съответните месторастения през 2002 г. в Държавното горско стопанство в Първомай ОСБРГДВ - Свищов, създаде опитна култура от различни култивари на евроамерикански тополи. За съжаление, тази опитна култура беше опожарена, като към момента има междуинни неофициални резултати от замерването преди опожаряването, извършено от специалисти на станцията.

4. Регламентът на ползването на инертни материали и гаранцията на възстановяването на щетите от съответните ведомства и организации законово и на практика се съдържа в нормативната промяна в Закона за водите. Някакво положително развитие обаче няма, като през последните години добивът на такива материали неизмеримо се увеличи не само по обем, но и по брой на ползватели.

5. Проблемът със собствеността и начина на стопанисване на земята в ивиците „дига-бряг“, за съжаление, не беше трайно разпи-

сан в нормативна уредба и това намери своето негативно отражение в издаването на скици от общинските служби по земеделие по населени места на територията на горските стопанства в Пловдивска област. При проучване на собствеността на площи от ДГТ по ГСП/ЛУП на стопанствата, в чийто териториален обхват попадат бреговите ивици на реките Марица и Стряма, този проблем се очерта с голяма острота. При неясни основания и доказателствен материал във вид на документация голяма част от ДГТ през последните години е придобила като начин на трайно ползване „водно течение (корито)“ или „води и водни площи“, а като собственик са вписани „Напоителни системи“ или „Хидромелиоративни системи“. Тези обстоятелства лишават държавните горски стопанства от възможността да стопанисват териториите, върху които през последните десетилетия са развивали тополовото си стопанство, държавата - от допълнителни приходи, а ивиците „дига-бряя“ - от естествената защита чрез дървесната растителност. Неслучайно, съгласно изискванията на чл. 45, т. 7 от Наредба № 2 от 07.02.2013 г., залесяванията в зоната дига-бряг на реките и в корекциите на водните течения се считат за противоерозионни.

Проблемът е институционален и трябва да се постави с безспорни доводи и аргументи за решаване пред Министерския съвет или при необходимост - пред съответния законодателен орган.

6. Предложението за въвеждане в практиката на техника за почвоподготовка на съвременно ниво тип „Ротор“ или на принципа на фрезата за раздробяване на аморфа, но пригодени за раздробяване на пънове, е осъществено от фирма, работеща в лесокултурната дейност на територията на РДГ - Пловдив. Все още тази технология не се е наложила в конкурентна среда над утвърдената досега, въпреки предимствата, които показва при запазване на хумусния слой, както и ограниченията, наложени от „Режими за устойчиво управление на горите в „Натура 2000“.

Необходимо е обезпечаване с достатъчно средства изпълнението на необходимите агротехнически мероприятия на създадените и на вече склонените култури с цел съкъсяване на турнуса на сеч на тополите и по-високия икономически ефект. Напредналите в тополовъдството държави - Италия, Франция, Унгария, САЩ и Канада, както и развиващите се в тази област - Турция, Гърция, Румъния, Белгия и други европейски страни, доказват безспорния интерес към стопанисването на тополата като агрокултура не само

от страна на държавата, но и от частните стопани. Алтернатива за решаване на по-голямата част от проблемите от технологично естество, най-вече за осигуряване на необходимия за тополата влажностен режим, е системата за капково напояване на обектите, залесени с топола, доказана и наложила се практика в повечето страни по света.

Авангардните в тополовъдството страни имат и добре развито производство на биоенергийни култури. По-голяма част от тях прилагат различни агролесовъдски системи. Не трябва да забравяме, че не чак толкова отдавна - през 80-те и началото на 90-те години на миналия век, чрез горските стопанства агролесовъдството у нас беше развито до такива размери, каквито Европа не познава към онзи момент. То беше институционализирано в горско-стопански предприятия за комплексна лесовъдска, земеделска и животновъдна дейност. А към днешна дата в земеделския фонд на България има огромно количество пустеещи земи, като при новите пазарни условия не се правят никакви опити нито от държавата, нито от частните собственици да започне тяхното разработване и развитие именно в сферата на агролесовъдството и производство на биоенергийни култури. Агролесовъдските системи са огромен резерв за тополовъдството у нас, особено като имаме предвид проблемите със собствеността в ивиците „дига-бряг“ по вътрешните реки и извиин тях. Тук, разбира се, освен с тополови култивари, влизат и залесявания с много други дървесни видове, като при иглолистните това са зелена дуглазка, атласки кедър, а при широколистните - върби, чинар, акация, айлан и други, на подходящите за тях месторастения. На дневен ред е и преходът към екологично и икономически изгодно оползотворяване на биомасата за производство на биогорива и енергия, които да заменят традиционното неефективно използване на дървата за огрев. Това отдавна е реализирано от развитите в икономическо и екологично отношение държави.

Действията на горската колегия в тази насока ще допринесат като за икономическата изгода за системата, така и за увеличаване на лесистостта, облекчаване на проблемите с традиционния дърводобив, възстановяване и нарастване на мрежата от полезащитни пояси, които имат огромен регионален екологичен ефект, създаване на нови работни места и повишаване на жизненото равнище на голяма част от населението в изостаналите селски райони.

Възобновяема енергия

Ландшафт и инсталации за възобновяема енергия - новата реалност?

Д-р Найа МАРОТ - Люблянски университет, Словения, проф. Мария-Жозе ПРАДОС - Севилски университет, Испания, г-р Вания КАЧОВА - Институт за гората - БАН

Страните на Европейския съюз се стремят да постигнат параметрите на 20 % енергия от възобновяеми източници в крайното потребление на енергия до 2020 година. Всяка страна членка на ЕС определя своите собствени национални цели, за които има различни изходящи позиции - от евга 10 % за Малта до 49 % за Швеция. Според данни на Евростат за 2015 г. (последната налична статистическа година) 11 от общо 28 страни от ЕС вече са достигнали тази цел. За България през 2016 г. са постигнати 18.2 % енергия от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на страната.

Това, което статистиката не посочва, е как постигането на тези цели може да засегне територията и обществото. Безспорно е, че въздействие на инсталациите за производство на енергия от възобновяеми източници върху ландшафтите и местните икономики има. Проектът COST RELY (Възобновяема енергия и качество на ландшафта) има за цел да сведе до минимум тези въздействия и да създаде устойчиви ландшафти на възобновяемата енергия чрез международно споделяне на знания за прогнозиране, оценка и мерки за смярчаване на последиците. COST RELY Action е проект за работа в мре-

жа от Рамковата програма на ЕС „Хоризонт 2020“. Неговата продължителност е от октомври 2014 г. до октомври 2018 година. До края на 2017 г. 201 изследователи, практици и администратори от 35 европейски държави са участвали в програмата COST Action. Съкращението „RELY“ означава връзката между възобновяемата енергия и качеството на ландшафта.

Проектът консолидира и разширява съществуващите знания на участниците за подобряване на научната база за вземане на решения и разработка на насоки за участие на обществеността в пла-

Ландшафт с инсталации от възобновяеми източници в някои от страните членки на Европейския съюз (снимки Найа Марот и Александра Крузе)

ниранието на системи за възобновяема енергия. Първият значим резултат от проекта е дефиниция на енергиен ландшафт и тя гласи: „Ландшафт, характеризиращ се с един или повече елементи от енергийната верига (например добив, асимилация, преобразуване, съхранение, транспорт или пренос на енергия). Резултатът може да бъде многопластов енергиен пейзаж, включващ комбинации от технически и природни източници на енергия.“ (Kruse and Marot, 2017).

Различните типове енергийни ландшафти са изброени и описани подробно: пейзажи с производство на вятърна енергия (суша и офоршорни), пейзажи с производство на водна енергия, пейзажи с производство на слънчевата енергия (фотоволтащици, от слънчева топлина и термоелектрическа енергия), пейзажи с производство на биоенергия (биомаса, биогориво и биогаз). Извършено е и пълно статистическо изследование на различните видове производство на възобновяема енергия (ВЕ) в различните страни с действие на COST програмата, техните цели и политики за производство на енергия от възобновяеми източници. Събрани и анализирани са съществуващите проучвания, статии и други източници, които описват положителните/отрицателните въздействия на инсталациите върху характера и качеството на ландшафта, и текущата информация за производството от възобновяеми източници в Европа (цели и политики). Един такъв метод е **оценка на ландшафта**, използван при ландшафтно планиране, за да се подпомогне идентифицирането на неговите ценности, възможности за развитие и възможности за управление. Друг пример е **оценката на визуалното въздействие**, свързана със систематичния анализ на възможното въздействие върху околната среда в резултат на предложеното развитие, и проучването на наличните средства за смякаване на последиците от такива предложения преди прилагането им.

Освен методите за оценка на състоянието, друг фокус на проекта са **социално-културните аспекти на инсталациите и производството на ВЕ**, като са събрани данни за съществуваща инструментариум за планиране на възобновяеми енергийни източници

(ВЕИ) и за иновативните примери в практиката на планиране с участието на различни европейски региони. Създадени са многоезичен речник, пътуваща изложба, фотографски данни, уебсайт и цялостно разпространение на продуктите от проекта, включително изготвяне на книга с публикуване на статии за състоянието на ВЕ, и ландшафтните характеристики на страните участници. Речникът се състои от 48 термина - изрази, разделени в три кълстера, наподобяващи трите измерения на проекта: ландшафтът, видовете ВЕИ и процесът на планиране, методи и техники. Достъпен онлайн на страницата COST RELY.

Обменът на знания в проекта COST RELY разкри, че условията за развитие на ВЕ варира в различните страни и региони на Европа, но, както може да се предположи, не само поради различни природни условия. Става ясно, че въпреки многобройните контекстуални различия европейските страни са изправени пред общи предизвикателства, за да увеличат производството на енергия от възобновяеми източници. В същото време те трябва да управляват устойчиво ландшафтите и следователно има много какво да се научи от териториалното сравнение, направено по проекта, и от международното сътрудничество между експерти и практици. Основните фактори, влияещи върху пространственото развитие на ВЕ, са културата на планиране и откритостта на процеса с обществено участие, възприемането на качеството на различните ландшафти, както и стратегията и отношението на инвеститорите към смякаването на конфликтите. По отношение на възприемането и приемането на бъдещи проекти за изграждане на инсталации за ВЕ се очакват по-добри резултати. Менталното картиране и други изследователски техники, използвани в реалната среда, могат да разкрият повече и по- богата информация за плановиците, отколкото да се използват само „лабораторни“ методи със статични снимки или фотовизуализации. Подобни и по-полезни резултати от проекта са представени в няколко научни статии и в монографията на проекта, достъпна от 2018 година. Цялата информация е на сайта на проекта (www.cost-rely.eu). Координатор за България е д-р Ваня Качова (vaniakachova@gmail.com).

В презръдката на странджанската зеленика

На 12 и 13 май в м. Водиците, до Малко Търново, се провежда 15-ото юбилейно издание на Фестивала на зелениката, организиран от Дирекцията на ПП „Странджа“ с финансовата подкрепа на Изпълнителната агенция по горите, Югоизточното държавно предприятие - Сливен, и общините Малко Търново и Царево. На откриването на фестивала след изпълнение на химна на Странджа „Ясен месец“ и „Хубава си, мой горо“ от местния самодееен състав (сн. 1) с приветствени слова към присъстващите се обърнаха депутатът Диана Саватева, кметовете на община Малко Търново Илиян Янчев и община Царево инж. Георги Лапчев (сн. 2). Директорът на ДПП „Странджа“ инж. Мишо Жеков (сн. 3) поздрави участниците в тазгодишния фестивал и награди с плакети на Парка за заслуги към опазването на защитената територия директорите на Държавните горски стопанства Малко Търново - инж. Илия Янгъзов, Звездец - инж. Атанас Спасов, Ново Паничарево - инж. Горо Горов, и на ДЛС „Граматиково“ - инж. Ганчо Костадинов. Представена бе и новоизлязлата книга на Димитър Тонин „Мистичната Странджа“, в която авторът разказва за 1001 светилища на територията на планината.

По време на фестиваля, посветен на емблематичната за Странджа зеленика, стотици хора потънаха в дебрите на девствените гори на планината. На добре подгответените и мотивирани туристи през първия ден домакините предложиха 5 пешеходни маршрута в района на Малко Търново. Придружени от опитни водачи, гостите се любуваха на вековни гори и поляни с цъфнала зеленика, организирано бе и посещение до генерарцума край Малко Търново. Една от пътеките отвеждаше до карстови местообитания и кулата за наблюдение на водолюбиви птици „Зиграт“.

Интерес за туристите представляваше Интерпретативната пътека „За прилепите“ и Тракийския могилен некропол, в който са запазени гробни съоръжения от различни епохи.

На мястото, известно като „Гробницата на Бастем“, и тракийския култов комплекс в м. Мишкова нива туристите се насладиха на спектакъл, представящ древен тракийски ритуал. Пътят изведе посетителите до връх Градище - най-високата точка в българската част на Странджа.

Богатата програма със забавления през фестивалните дни включваше кулинарен конкурс за най-вкусен

①

②

③

странджански зелник и най-пивка ракия, надиграване, хора, спортно състезание „Мама, мамко и аз“, езда на магаре, а по-талантливите гости имаха възможност да се изявят на микрофона с песни и забавни разкази. Местни производители бяха дошли да предложат пчелни продукти, плетива от вълна, ястия.

На раздумка с местните хора посетителите на фестиваля прекараха вечерта около огъня, наслаждавайки се на традиционния странджански фолклор. Посрещането на изгрева в ранното утро ги зареди с енергия за нови прегъвачелства.

През втория ден организаторите предложиха на туристите да поемат по пътеката, отвеждаща до защитената местност „Марина река“ - живият музей на терциерна Европа, където любителите на природата видяха вечнозелени колхиидски храст и терциерни реликти, разпространени преди няколко милиона години в почти цяла Европа, но в наши дни оцели единствено в Странджа.

Интерпретативният маршрут „Реката“ поведе гостите на фестиваля към местности с цъфнала странджанска зеленика и вековни сървета, покрай водопада „Казанчето“ на р. Велека, до землището на с. Сливарово - царството на зелениката.

Йоана ГЮРОВА
Снимки автора

Отзвук от Седмицата на гората 2018 „Децата“

Ученици и студенти показаха знания и умения

На 4 април в двора на Лесотехническия университет студенти от специалността „Горско стопанство“ и ученици от НПГС „Христо Ботев“, специалност „Горско и ловно стопанство“, премериха сили в състезанието „Горски многобой“, организирано по повод Седмицата на гората.

Под ръководството на отговорниците си и в присъствието на представители на Студентския съвет шестима третокурсници и трима ученици от XII клас попълваха състезателни картони на всеки от десетте пункта. Сред задачите в надпреварата бе разпознаването на ловни птици и бозайници и техни следи, растителни видове, гъбни болести и насекомни вредители, измерване и изчисляване на обема на дървесно стъбло (сн. 1), разглобяване и слобяване на бензиномоторен трион.

Състезанието бе сериозно предизвикателство за възпитаниците на Професионалната гимназия. Те трябваше да разширят и обогатят своята подготовка, защото част от учебното съдържание по отделните дисциплини, включено в университетската надпревара, не се изучава в средното професионално училище, а някои от пунктите доста се различаваха от класическия ученически вариант на състезанието. Зрелостниците демонстрираха знания и умения и оправдаха доверието на ръководителя на отбора за-

местник-директора инж. Надежда Ганчева и на своите преподаватели. Ученикът Георги Делиев спечели убедително първото място, втори се нареди неговият съученик Йоан Узоров, трето място зае студентът Георги Георгиев.

На официалната церемония по награждаването на победителите деканът на Факултет „Горско стопанство“ доц. д-р Марин Димитров връчи на инж. Надежда Ганчева наградите на учениците. Ректорът проф. д.н. Иван Илиев отправи поздравителен адрес към гимназията и отбеляза, че завършилите я трябва да се гордеят, че са нейни възпитаници.

На същия ден учениците Георги Делиев, Йоан Узоров и Даниел Иванов показаха точен мерник в атрактивна демонстрация на стрелба с пневматично оръжие, която се проведе в двора на Лесотехническия университет. Преди началото на стрелбата преподавателят по дисциплината „Лов“ в НПГС „Христо Ботев“ инж. Филип Уstabashiев представи основните характеристики на въздушната пушка, модел „GAMO“, с която бе проведена демонстра-

①

цията. Той обърна внимание и на изискванията, на които трябва да отговаря състезателният пункт за стрелба с пневматично оръжие, включен в надпреварата „Горски многобой“ за учениците от средните професионални училища. Възпитаниците на гимназията впечатлиха присъстващите преподаватели и студенти с точност при стрелбата по мишена (сн. 2). Накрая на демонстрацията организаторите предоставиха възможност на всички желаещи да изprobват своя мерник на дистанция от 10 метра. Талантливите възпитаници на Професионалната гимназия показваха и своите умения за работа с бензиномоторни триони. Демонстрацията се състоя в специално обособена за целта зона, разположена на територията на Лесотехническия университет. Под ръководство на своите преподаватели инж. Ася Линчева и

③

инж. Цветан Чечев Йоан Узоров и Даниел Иванов се представиха отлично в рязането на шайби от предварително подгответени за целта трупи (сн. 3). Двете демонстрации бяха организирани от НПГС „Христо Ботев“ - Велинград, по покана на ръководството на висшето училище и бяха част от програмата на университета, посветена на Седмицата на гората.

Инж. Надежда ГАНЧЕВА
Снимки инж. Филип УСТАБАШИЕВ

и гората на България за бъдещето на зелена Европа"

RДГ - Ловеч

Регионалната дирекция проведе инициативата „Лесовъд за един ден“ в четири дни. Мероприятието започна на 11 април на хълма Стратеш край Ловеч със сборна група деца от IV клас от ОУ „Христо Никифоров“, продължи на 12 април в Троян на гористото възвишение „Турлата“ с учениците от IV клас от НУ „Св. св. Кирил и Методий“ (сн. 1) и завърши на 26 и 27 април в с. Борима в м. Мешелика с възпитаниците от I до V клас на ОУ „Васил Левски“ (сн. 2). Със съдействието на лесовъдите от Държавните горски стопанства в Троян и Борима, в истинска горска обстановка, децата видяха семепроизводствено насаждение от ченен бор и горски разсадник, научиха как се добиват семена и какви грижи се полагат за семенищата и школите в разсадника, а в края на занятията с голямо желание поса-

диха фиданки от цер, зимен и летен дъб. Докато се забавляваха, научиха за значението на мъртвата дървесина в природата, кое е полезно за гората и кое - не. За завършак всяко дете даде лице на избрано от него дърво и го прегърна в знак на общ към българската гора (сн. 3).

Надя ИВАНОВА

①

③

②

Лесовъд за един ден - лесовъд завинаги

На 24 март експерти и служители от Регионална дирекция по горите - Пловдив, съвместно с представители на „Зелен Пловдив“ проведоха интерактивни игри и занимания с деца от 7 до 12 годи-

дини. Събитието бе част от националната инициатива „Лесовъд за един ден“ и се проведе в рамките на международното изложение „Природа, лов и риболов“ в навечерието на Седмицата на гората.

На децата се предостави възможност за трета година да научат повече за лесовъдската професия, горските екосистеми и процесите, които протичат в тях.

Детската вокална група към НУ „Петко Р. Славейков“ поздрави всички с музикални изпълнения, есета и стихотворения за гората, след което специалистите дадоха старт на забавните беседи.

„Лесовъд за един ден - лесовъд завинаги“ бе надписьт на медалите, които получиха всички участници. Горските служители зарадваха децата, като им подариха книги с най-често срещаните дървесни видо-

ве и животни на територията на Пловдивска област, награди и лакомства, както и контейнерни фиданки от атласки кедър, които да залесят и да се грижат за тях.

Сдружение „Клуб „Фортуна“ в Балчик

Годишното отчетно събрание на Сдружение „Клуб „Фортуна“ бе проведено на 11-12 май в Балчик. Една от основателките на Клуба, създен преди 16 години - инж. Калинка Тодорова, директор на ДЛС „Балчик“, бе домакин на срещата и организатор на цялата богата и интересна програма.

Отчетът за дейността на сдружението бе представен от председателя инж. Юлия Тумбаркова - директор на ДПП „Златни пясъци“ - Варна. Бяха обсъдени предстоящите задачи на Клуб „Фортуна“, в който членуват над 50 души - жени с лесовъдска професия, ръководители в горския сектор. Бе отправена покана към младата смяна жени лесовъди да се запознаят с устава и дейността на сдружението и при проявен интерес да кануват стават за членство.

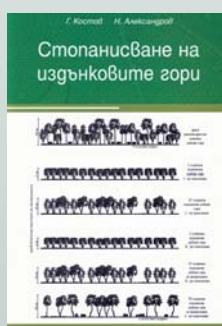
Сред утвърдените дейности на сдружението е и гарителската, като на тазгодишната среща бяха събрани 200 лв. лични средства за подпомагане на лечението на 32-годишния Димитър Стоев от с. Оброчище, който се нуждае от операция, за да може да проходи отново. В гарителската кампания участва и ръководеното от инж. Калинка Тодорова Държавно ловно стопанство „Балчик“.

В програмата на пролетната сбирка бяха включени посещенията в Ловния комплекс „Шабла“ - перла в короната на ДЛС „Балчик“, където инж. Тодорова разказа за дейността на стопанството, езерото Шабла, екообектите край с. Тюленово, Крепостта на нос Калиакра, Ботаническата градина и Двореца в Балчик. Управлятелният съвет на Сдружение „Клуб „Фортуна“ и участниците в срещата в Балчик отново благодари за съдействието, оказано от инж. Дамян Дамянов - директор на ЮЗДП - Благоевград.

Светлана ИВАНОВА

Нови книги

Г. Костов, Н. Александров. Стопанисване на издънковите гори. София, 2018, 84 стр.

Книгата е принос към стопанисването на най-голямата група гори у нас - издънковите насаждения, в светлината на съвременните концепции за адаптивно, природосъобразно и отговорно управление. Изданието съдържа шест глави - По-

нятие за издънкови гори; Традиционни форми на издънково стопанисване; Превръщане на издънковите гори в семенни; Възстановяване на издънковите гори; Здравословно състояние на издънковите гори; Лесовъдски системи за стопанисване на издънковите гори.

Снабдена с богат диаграмен и фотоматериал, книгата е полезно памагало не само за студентите и лесовъдите от нашата страна, но и за специалистите по горско стопанство от Балканите, Централна и Южна Европа.

Информация

Международна конференция за Странджа

„Устойчиво стопанисване на природните богатства в трансграничния район“ - част от проект „Заштита на устойчиви горски екосистеми в Странджа/Йълдъз планина в условията на климатични промени“, бе темата на състоялия се на 19-21 април в турския град Инеада семинар-обучение. В работата ѝ взеха участие Реджеп Атеш - директор, и Галип Узун - заместник-директор на РДГ - Истанбул и ръководител на проекта от страна на Турция, Ахмет Мейл Оглу - околийски началник на Демиркьой, и Ихсах Джейлан - директор на Управление по горите - Демиркьой.

От българска страна участваха представители на РДГ - Бургас - инж. Станимир Божанов - директор, инж. Стоян Терзиев - заместник-директор, ръководител на проекта, и инж. Диана Илиева - главен експерт, както и служители на ЮИДП - Сливен, представители на горските стопанства на територията на Странджа, общински горски структури на Созопол и Приморско и лесовъди на частна практика.

С презентации и теренни обсъждания се представи проф. д-р Доган Кантарджъ. Присъстващите бяха запознати с изпълнението на проекта досега от инж. Божанов, който се спря по-подробно на дейността по

Участници в международната конференция в Инеада

монтирането в края на миналата и началото на тази година на 3 метеорологични станции. Местата, определени за тях, обхватват различните надморски височини и условия в централните части на планината, като районът до с. Кости е избран като характерен с повсеместното разпространение на ендемита странджанска зеленика. В рамките на проекта ще бъде закупена и монтирана метеорологична станция и в тур-

ската част на Странджа/Йълдъз. Участниците бяха гости на Посетителския център „Лонгозни гори в Инеада“, а на търена обсъдиха провежданите изследвания на лонгозни, букови, черно- и белоборови горски екосистеми.

На 31 май-1 юни в Царево се проведе заключителната пресконференция по проекта, който завършва на 20 юни 2018 година. **Т**

Wood-Mizer
from forest to final form

ДВОЙНОЗАРЪБВАЩ / МНОГОЛИСТОВ ЦИРКУЛЯР EG300

НАЙ-ЛЕСНИЯТ НАЧИН ДА УВЕЛИЧИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТТА

Комбинира функциите на двойнозаръбващ и многолистов циркуляр в една машина

Оптимизира рандемана от всяка дъска

Увеличава общата производителност на банцига с 20-30 %

Може да бъде оборудван с до 5 циркулярни триона

Екотехпродукт ООД

София 1186, ул. „Стар Лозенски път“ № 38
office@ecotechproduct.com

www.wood-mizer.bg

тел./факс: 02/979 17 10

тел.: 02/462 70 35

тел.: 089 913 31 10

Вестник „Пчела и кошер“ на 20 години

По случай юбилейната 20-та годишнина на в. „Пчела и кошер“ на 18 май в Централния военен клуб - София, се състояло празнично честване, на което присъстваха рекламодатели, партньори, дописници и гости (сн. 1).

Във встъпителните си думи главният редактор на Вестника Димо Димов запозна присъстващите с историята и съвремието на изданието, както и с проблемите пред пчеларството в страната, и представи алманаха „20 години в. „Пчела и кошер“, отпечатан по случай юбileя.

Поздравления към редакцията на вестника отправиха народният представител Чавдар Велинов, партньор от изложението „Партнерс Експо“ - Плевен, Момчил Неков, евродепутат и представител в Комисията по земеделие към Европейския парламент, акац. Атанас Атанасов - ръководител на Геномния център към Софийския университет, проф. Георги Цанков - представител на Националната научна асоциация по пчеларство, Манол Тодоров - председател на Кооперация „Странджа манов мег“.

Председателят на Съюза на българските пчелари Михаил Михайлов връчи на Димо Димов „Почетна грамота“ за активна публицистична дейност по отразяване на най-важните събития, свързани с пчеларството, и за принос в развитието му. Председателят на Пчеларски съвет - Велико Търново, Тодор Найденов го удостои със „Старопрестолна грамота“, а председателят на Сдружението „Клуб на пчеларите № 1 на България“ Симеон Тодоров подари на редакцията на вестника икона, приема от Димо Димов (сн. 2).

В изказванията бяха засегнати важни теми и проблеми на бранша, гости изказаха мнения за облика на вестника.

Димо Димов връчи на партньорите на изданието и на автори, публикували на страниците му, почетни плашети в няколко камегории.

Прочетен бе поздравителен адрес от евродепутатката Мария Габриел, председател от 2014 до 2017 г. на Работната група по пчеларство и здравето на пчелите в Европейския парламент, където в няколко поредни години организира Седмица на пчелите и опашкането, съпътствана от научнопрактически конференции, симпозиуми и работни срещи.

①

②

Новини от природните паркове

ДПП „Персина“: В очакване на първите малки къдроглави пеликани

За трета поредна година къдроглавите пеликанни, които гнездят на наколната дървена платформа в блатото Песчина на о. Персин в Природния парк „Персина“, очакват своите малки. Гнездящите двойки пеликанни са 9. Това доказва едно от редовните наблюдения, проведено насърто от експерти на Българското дружество за защита на птиците (БДЗП) и ДПП „Персина“ - Белене. Колонията на къдроглавите пеликанни е най-късно гнездящата в Европа. За специалистите е добър знак, че в новосформираната колония птиците мътят и се излюпват малките през този размножителен сезон.

През 2016 г. за пръв път от 60 години бе сформирана нова гнездова колония на защитения къдроглав пеликан в България, като дотогава единственото място, където птиците се размножаваха успешно у нас, бе езерото „Сребърна“.

През зимния сезон бе извършен основен ремонт на платформите за гнездене на пеликаните и построена нова наколна дървена платформа, като във възстановителната работа се включиха

служителите на Парка и доброволци от БДЗП. Състоянието на пеликановата колония в Поддържан резерват „Персински блат“ се следи ежеседмично.

Даниела КАРАКАШЕВА
Снимка БДЗП

Проф. д.н. Евгени Димитров на 85 години

Роден е на 22.02.1933 г. в с. Гюргич, Видинска област. Средното си образование завършва в Белоградчик. През 1958 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Две години работи в Горското стопанство в Белоградчик, а след това - до 1967 г., в „Агролеспроект“ - София.

След спечелен конкурс става асистент във Висшия лесотехнически университет (сега ЛТУ). През 1974 г. му е присъдена научната степен „доктор“, през 1983 г. е избран за доцент, през 1990 г. става „доктор на селскостопанските науки“, а три години покъсно - „професор“.

Бил е член на факултетни и академични съвети и на Специализирания научен съвет към Висшата атестационна комисия (ВАК) до нейното закриване.

Богатият му деветгодишен опит в „Агролеспроект“ е ценен източник в научно-преподавателската му дейност. Дискусационният начин на провеждане на упражненията в лабораториите и естествените насаждения на терена учат възпитаниците му на критично мислене и научно решение на проблемите в горското стопанство. Неговите многострани разработки и научни трудове почиват на огромен експериментален материал, събран от естествените гори, с прилагането на съвременни методи като моделирането. За установяване на биокомпонентите на белия бор в сухово и абсолютно сухо състояние - стъбло, клони, кора, иглолиста, дървесна зеленина, корона, цялата надземна дървесна част и цялата надземна биомаса, са използвани над 200 белоборови дървета. Това позволява на проф. Димитров да разработи монографичния си труд „Моделиране на биомасата на естествения бял бор“ (2001).

Проф. Евгени Димитров полага усилия при изучаването на белоборовите, смърчовите и еловите естествени насаждения, в които залага и извършва таксационна обработка на 730 пробни площи. Този обемен материал и съвременните методи на моделирането му позволяват да напише монографичния труд „Моделиране на строежа, обема и сортиментите на средновъзрастни-

те и дозряващите белоборови, смърчови и елови дендроценози“ (2003). Творческите му търсения го довеждат до изучаване на най-трудно определения текущ масов прираст. На този въпрос са посветени 30 години. През това време се извършва значителна експериментална работа по залагането и обработката на голям брой пробни площи. Събраният материал и използването на съвременни методи и компютърна техника позволяват да се получат положителни резултати, които намират място в третата

монография „Моделиране на текущия масов (обемен) прираст на нормалните белоборови насаждения (2011)“. Интерес представлява и четвъртият му монографичен труд „Моделиране на строежа, обема и сортиментите на издънковата сребролистна липа“.

Научноизследователската проблематика и творческата дейност на проф. Евгени Димитров е отразена в над 200 публикации в областта на таксацията и лесоустройството. По-значителните му научни и научно-приложни постижения в тези научни дялове са няколко. Разработен е аналитичен еднофакторен и многофакторен метод, както и различни номографски методи за определяне поотделно на диаметъра на средата, коефициента на формата, видовите числа и обема на единични растящи средновъзрастни и дозряващи белоборови, смърчови, елови и издънкови сребролистни липови дървета. Въз основа на един от многофакторните методи за определяне на видовите числа и кривата на диаметровите отношения са разработени разредно-обемни, сбегови и сортиментни таблици за кубиране и сортиментиране на средновъзрастни и дозряващи белоборови, смърчови, елови и издънкови сребролистни липови насаждения. А в съавторство, за целите на практиката - и компютърни програми на тези таблици, за автоматизирано кубиране и сортиментиране на лесфонда на тези насаждения. Разработен е еднофакторен, многофакторен и номографичен метод за определяне на биомасата на единично растящи белоборови дървета и са построени: подходящи номограми; разредно-тегловни и растежни (опитни) тегловни таблици за площ един ха и пълнота единица, за определяне на всеки отделен сух и абсолютно сух биокомпонент като стъбло, кора, клони, иглолиста, корона, дървесна зеленина, цяла надземна дървесна част и цялата надземна биомаса, в килограми. Разработен е еднофакторен и многофакторен аналитичен метод за определяне на текущия масов прираст за нормалните белоборови насаждения и на тази основа са съставени по бонитети т.нр. прирастни таблици за площ един ха и пълнота единица.

Проф. д.н. Георги АНТОНОВ

Нови книги

Доц. д-р Янчо Найденов. **Болести и насекомни вредители по дървесните видове.** Издателство „ИнфоВижън“, 2018 г., 203 стр.

Изданието предлага в кратка форма основните и карантинните неприятели по горите у нас - вредители, болести, и абиотичните повреди, разпространенозащитните продукти и ме-

тодите и средствата за борбата, ролята на превантивните и лечебните мерки.

В ръководството са представени и нормативни документи, третиращи задълженията на лесозащитните специалисти. Разглежда се редът и начините на попълване на сигналните листове, регистрирането и отчитането им, начините на провеждане на патологични обследвания, основните методи на макроскопска диагностика.

Калин Христов

Калин Христов е на 42 години, от Ямбол. Избира специалността „Горско стопанство“ в Лесотехническия университет заради любовта си към гората и завършва семестриално. В студентските си години е професионален готвач и управител на ресторант, занимава се с проекти, свързани с природообразния начин на живот, създава собствен бизнес за здравословни храни в София, но не спира дотук. Търси и други начини да канализира енергията, с която го зарежда природата, и така да ѝ се отблагодари. Определя земята и гората като част от себе си и доверява, че човек се чувства най-добре, когато споделя своите мисли и идеи, и намира съмишленици, с които заедно да реализират мечтите си.

Калин Христов е човекът, зад когото застават хората, изграждащи ядрото на доброволческата формация „Зеленият отбор на България“.

**Когато човек
засажда дръвче,
се чувства удовлетворен**

- Как е създаден „Зеленият отбор на България“?

- Интересите ми винаги са били свързани с природата, същата дълбока връзка с нея открих и в хората, с които общувах в блогове и сайтове в интернет. Създахме малка група и започнахме да търсим възможности да садим дръвчета. Осъществих връзка с общината, с други институции и успяхме да реализираме първото си голямо залесяване в края на 2008 г. в Северния парк в София. От парка ни предоставиха фиданки, останали от друго залесяване, и за по-малко от месец организирахме мероприятие. Ядрото на организацията тогава беше от 8 души, а на терен в първите дни бяхме десетина. След разгласяването на инициативата се включиха над 100 души, с които залесихме 2500 фиданки. Служителите в парка помогнаха много за обучение на хората, които нямаха никакъв опит. Емоцията от това приключение ни зареди с изключителна енергия и ведна-

га започнахме да търсим новата си акция.

Taka последва залесяване по метода на Масанобу Фукуока - в смес от глина и мокра пръст се посипва комбинация от растения, оформят се топчета, които се разхвърлят по неплодородни и ерозирал терени. В книгата си „Революцията на една сламка“ Фукуока описва натуралното фермерско стопанство, при което с минимален трущ, без машини, оран, компост и химикали, се получават добиви, постигани от най-продуктивните японски ферми. С около 20 души разпънахме 2500 горско дървесни семена и люцерна на около 5-6 гка в труднодостъпен район в Люлин планина. В този експеримент се появиха едни от основните членове на бъдещия „Зелен отбор на България“.

- Тогава ли се появи идеята за проект „1 милион засадени дръвчета“?

- Да, това не е малка цифра, когато говорим не за разсадени, а за реално залесени дръвчета единствено с

труда на доброволци, без финансовата подкрепа от фирми, организации или фондации. През 2009 г. започнаха истинските залесителни мероприятия. Хората, които започнаха да изват като доброволци, заложиха своето лично време и усилия. Досега са засадени 67 000 дръвчета. Подарявали сме, когато останат, но ако някой вземе фиданка, а не ни върне обратна връзка в информация и снимки, че е засадена - не я включваме към проекта. Обикновено залесяваме 5 или 6 дка на места, освободени след горски пожар, свлачище, снеговал или ветровал. Работим с фиданки, осигуриeni от горските стопанства. Имали сме и акции, при които събираме средства между нас и купуваме фиданките. Съобразяваме се с всички изисквания на дървесните видове, почвата и климатта, качеството на залесяването е спазвано през цялото време, следим за безопасността на работа. Дори тази инициатива да не се реализира в нашия живот, искаме самият процес да промече естествено и честно.

- Какви са стимулите на хората, подкрепящи вашите инициативи?

- Въпреки че сме хора с различни професии - учител, лекар, преводач, студент, пенсионер, програмист, менеджър, готвач, счетоводител, обединени от целите и идеите си, спонтанно създадохме среда с много добро настроение и ентузиазъм. На залесяванията изват добри, позитивни, съзнателни хора, които работят без никакъв друг стимул, освен вътрешното си убеждение, че трябва да направят нещо значимо за природата на страната си. Когато човек засажда дръвче, той се чувства удовлетворен. Хора около мен са разказвали възхновяващи истории за това как са се почувствували преродени, гори излекувани.

- Коя е най-емоционалната акция на „Зеления отбор на България“?

- Една от най-значковите ни акции беше в Ивайловград. Съврзахме се с местен разсадник, който щеше да бъде затворен. Кметът на града осигури терен на около 10 km, на който да засадим 2500-3000 фиданки черен бор и дъб. Беше ни предоставено разрешително за мястото, но ние бяхме едва няколко души. Разпратихме апел по медиите, разговаряхме с всички близки и познати, със свои средства купихме садилни инструменти - мечове на Колесов. Тръгнахме от София с 3 коли, а на терена дошли 75 души от цяла България! Хората бяха тръгнали на стоп, спали в палатки, фургони. Прегръщахме се, сякаш нещо значимо се е случило в живота ни. Присъствието на всеки един човек беше много силно, връзката ни с тези хора и до днес остава много дълбока. Когато се виждахме след това залесяване, имах чувството, че това е моето семейство. След толкова години всеки един от нас може да разчита на другия в труден момент. Тези силни емоции създадоха основата, върху която бе изграден „Зеленият отбор на България“. Започнахме всяка пролет и есен да правим залесявания, съгласувани с горските стопанства.

- Как успявате да следите за действията на толкова много хора на терена?

- Практиката показва, че най-добре се справяме с

координирането на група от 50 до 100 души. Експертите, които инструктират доброволците, са отлично подгответи, следят да се залесява качествено и аз имам огромно доверие на тези хора. Все още нямаме възможност да работим в цялата страна, правили сме опити, но е трудно. Надяваме се в бъдеще да успеем, защото имаме надеждни хора по места, които искат да организират залесяване. На местно ниво успешно си партнираме с ЮЗДП - Благоевград, Държавните горски стопанства в София и Сливница, ДПП „Витоша“. Нашият екип бързо намери формулата как да работим заедно и да не се притесняваме от провалите.

- В какво се изразявали неуспехите ви?

- В Северния парк сме направили 4 залесявания, но акциите ни не винаги са успешни - понякога фиданките изсъхват или са окосени, багери бяха минали през едно насаждение в м. Меча поляна. Но ако това можеше да ни откаже, нямаше да сме това, което сме. Вече имаме наша гора - от Столична община получихме терен между селата Иваняне и Мало Бучино, на който сега растат прекрасни акации.

- Ще ни разкажете ли за другата ваша инициатива - създаването на независима банка за семена?

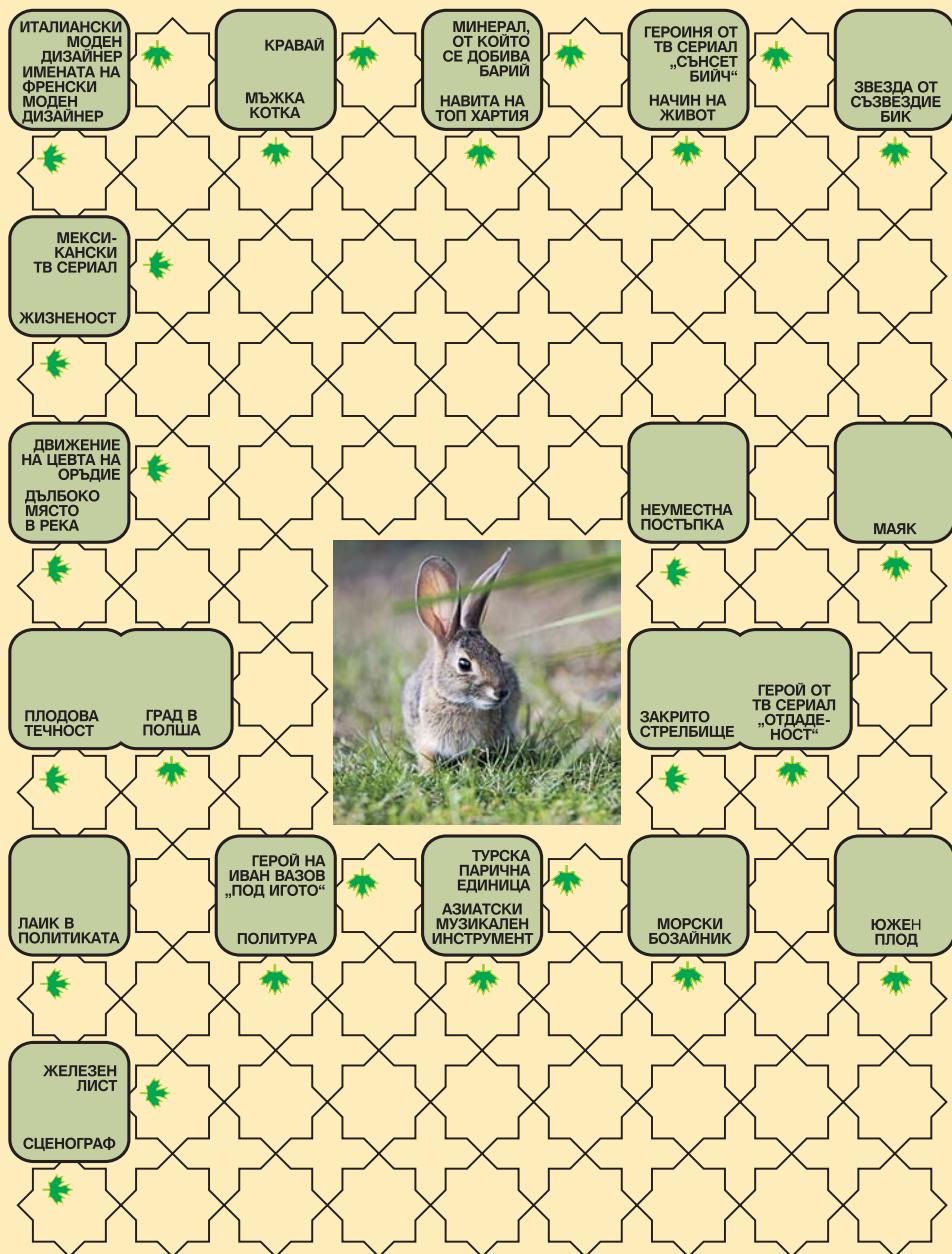
- Това е вторият наш проект, върху който работим усилено. Искаме да съхраним стари местни сортове зеленчуци и плодове чрез резници и ашлагисване, защото около 96 % от световния генетичен фонд на семената е загубен заради монокултурите. Между 20 и 22 април до гр. Елин Пелин за шеста година организирахме фестивала за размяна на семена, разсади и фиданки. Хората, които се събирам на него, се увеличават с всяка изминалата година. Създали сме 2 овощни градини с над 500 дървета и 3 зеленчукови градини, в които всеки работи, когато има възможност. Понякога имаме трудности, но вярвам, че на всяко нещо му е нужно време, за да узре. Продължаваме да търсим стопани, които чрез своите градини да станат пазители на семената.

С лекции и обмен на семена вече шест години участваме във Фестивала на семената „Пелити“ в Гърция, на който изват представители от цял свят. В опитите си да запазим местните стари сортове си партнираме успешно с банки за семена и независими организации от Румъния, Турция, Гърция и Албания. Страни като САЩ, Германия, Франция и Австрия отдавна са осъзнали проблема и имат голям опит в съхраняването на семена.

- Традиционен за рубриката ни е въпросът - какво е за Вас природата?

- Природата е най-важното нещо, което притежаваме, и аз се прекланям пред нейното съвършенство. Ако човек търси Бог, може да го намери в природата.

Разговора проведе Женя СТОИЛОВА
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

РЕЧНИК: НАТ, ОПОЛЕ.

СТЕФАН КРЪСТЕВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 4/2018:

ВОДОРАВНО: „Ничии жени“, Рандеман, Коста рика, Ити, Щит, Юни, Цер, Чек, Карабинер, Каравана, Територия.

ОТВЕСНО: Пирони, Енаке (Стела), Час, Тур, РАР, Кинти, Гари, „Идат“, Бат, Джери, Пиво, ЕМИ, Нар, Анакин (Пол), Елени, „Ина“, Иск, Раја.

Самораспаха

Посред бял ден старият горски бай Нено Балканджията среща приятеля си Пешо, пиян до козирката. Пешо изъфля:

- Аз съм Исус Христос.
 - Не, приятелю, не си...
 - Хайде на бас... Ела с мен.
- Влизат в кръчмата и кръчмарят възклика:
- Исусе Христе! Пак ли си тука?!

Разговор в кръчмата.

- Сня с жена си веднъж месечно споделя Спас от компанията.
- А аз гва пъти. - прибавя Пешо.
- А пък аз гва пъти седмично обажда се и Нено.
- Чакай, чакай - репликура го Спас, - нали твоята от гва месеца е при щерката в чужбина?
- Ама аз мислех, че говорим за твоята жена - сконфузва се бай Нено.

Нено се жали на колегите си.

- Лягам си вечерта красив, весел, щастлив, малко подпийнал... А на сутринта глава ме цепи, от огледалото ме гледа някакъв мухлю. Ей, викам си, много вредно нещо е това сънят!

Прибира се Нено, позакъснял. Жена му спи. Тоё я буди и ѝ дава чаша вода и таблетка аналгин.

- Защо? - недоумява тя - Мен не ме боли глава?
- Чудесно! - грейва Нено и започва бързо да се съблича.

Рано сутринта на оперативката.

- Нено - строго се обръща директорът към стария горски, - очите са ти червени,nak си пил до късно.
- Не, господин директор - оправдава се Нено, - липсваше ми работата, та си поплаках.

Обичам България

Бъдеще за народа, който има памет

Възстановката на нещо ценно е като да слепиш наново скъп предмет. Майсторите го могат. Възстановката на духа на едно събитие е почти същото, но се иска усещане, емоция и всичко останало от нематериалния свят. Възстановката на драматичните събития от Априлската епopeя 1876 г. по нашите земи не е от вчера. Горди първенци в това начинание са копривщенците, които, няма да повярвате, го правят вече 92 години. Но всяка традиция си има последователи. И така преди 12 години не по-малко горди наследници на участници в героичните събития от Панагюрище, запалени от основаното през 1991 г. Национално дружество „Традиция“, вплетоха своята душевна емоция във възстановките на Априлското въстание, като създадоха спектакъла „Мъжество и самоожертва“. България го забича. И има защо.

Тази година в сълнчев и топъл 1 май огромно множество хора, не само панагюрци, отново се стича в подножието на Маньово бърдо, чийто връх увенчава паметникът на участниците в подвига за свободата.

Пред широко отворените ни очи, често премрежвани от сълзите, пред смълчаниците ни сърца се разиграва половинчасовият спектакъл, който няма нужда от театрални критици, защото накрая получава нестихващи бурни народни овации.

Преди 142 г. в един необично студен априлски ден (20, по стар стил) Георги Бенковски обявява въстанието, преждевременно. След като то избухва, властта в Панагюрище - център на IV революционен окръг, е поверена на Воения съвет, наричан Привременно правителство, начело с Павел Бобеков, който вдига въстанието на 22 април. След двудневната радост от победата и 10-дневната неравна битка с бashiбозука градът пада и в буквния смисъл изгаря, подпален от войската на Хасан паша. Трагедията на населението трудно се описва дори от съвременниците на събитията.

Мъжество и самоожертва. И самоотданост към паметта за нея ни показват близо 200 доброволци от всички възрасти, без нито за миг да усетим умората им или никакво отегчение, макар да са репетирали седмици преди това. Гостите са много, но и самите панагюрци никога не пропускат това събитие, разказват и упътват. И всички се радват на прекрасната Райна Княгиня, в ролята на която за седми път влиза тяхната 25-годишна съгражданка Габриела Авелова, която дори да е в чужбина, пристига да донесе тази радост на панагюрци.

XXI век сме и възстановката е снимана не само от безброй камери, но и с дрон. Изведнъж - над картината на поражението, над мъката на невинните детски жертви - сцения „нарушава“ един истински щъркел. Той, сякаш долетял от далечния XIX в., кръжи редом с бездушната техника над множеството, но понеже е жив, дава обещание за бъдеще. На народа, който има памет.

Светлана БЪНЗАРОВА

ВЗИСКАТЕЛНИ УСЛОВИЯ

НАДЕЖДЕН ПАРТНЬОР

Всички наши косачки са производителни и ефективни. В тях са вложени добре обмислени, ергономични решения. Оборудвани са с високотехнологични двигатели, които се стартират лесно, и здрави косилни апарати, които осигуряват първокласни резултати всеки път. Независимо кой модел Husqvarna ще изберете, ще можете да разчитате на косачка, която е стабилна и надеждна.

HUSQVARNA LC 140

Самоходна косачка с двигател Briggs & Stratton.
Здрав стоманен корпус. Удобна ръкохватка.
Система за централно регулиране на височината.
Лагеруващи колела.

АГРОЛАНД-БЪЛГАРИЯ АД, София 1700, ул. "8-ми декември" 13, тел. 024 666 910
info@agroland.eu
www.husqvarna.bg